

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Nationaal Steuncomité-Parijs. — Het Informatie-Bureau der Vereeniging „Oost en West”. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Nagekomen Berichten. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Berichten der Afdelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen Verlofgangers. — Met pensioen. — Mutatiestaat van 15 tot 22 Juli 1931.

Nationaal Steuncomité-Parijs.

Zeer erkentelijk voor de aanzienlijke bijdragen van hoog- en hoogsteplaatsten in den lande en dankbaar ook voor de vele kleinere schenkingen, bevelen wij het goede werk dat in Parijs verricht wordt, nogmaals warm bij onze landgenooten aan. Den schenkers werd het door „Oost en West” verspreide boekwerkje „Onze Overzeesche Gewesten”, bij wijze van kwitantie toegezonden. Mochten enkelen het boekje niet ontvangen hebben, zoo gelieve men dit even te berichten, opdat toezending onverwijld voige.

Giftten te zenden aan de Vereeniging „Oost en West”, K. Voorhout 6, Den Haag, Giro no. 14574.

Gespecificeerde opgave van de ingekomen gelden van 30 Juni tot en met 17 Juli (Niet inbegrepen de nog toegezonde giften.)

Per giro.
Den Haag: A. v. D. v. W. — v. T. J. f25.—; Mr. B. P. s. J. f25,50; W. L. 5.—; W. W. H. 10.—; Dames P. f2,50; F. A. v. B. 1.—; B. A. B. f5.—; D. G. V. — V. f1.—; S. A. f2,50; H. D. S. f2,50; J. d. B. f2,50; F. C. C. d. G. f2,50; C. F. A. d. W. f15.—; D. R. v. L. f10.—; N. N. f5.—; J. P. f1.—; C. E. A. B. — v. G. v. d. P. f100.—; E. d. G. f1.—; Mr. M. v. H. f10.—; Wed. F. R. F. T. f25.—; Jonkvr. S. C. d. G. f25.—; Fam. v. L. f2,50; Mr. A. C. J. J. f10.—; A. v. D. f10.—; A. A. K. — v. d. B. f2,50; Ir. H. J. H. S. f10.—; Wed. A. G. P. V. — V. f100.—; Ir. O. J. v. d. E. f10.—; R. J. H. f5.—; H. J. v. d. M. f1.—; W. N. t. C. f10.—; J. P. f10.—; Jonkvr. J. E. S. B. f5.—; Drs. I. B. f2,50; E. S. de K. f2,50; J. L. H. L. f10.—; A. E. B. — K. f10.—; Dr. J. W. Ph. B. f10.—; Ir. L. E. N. f5.—; Fam. B. K. f30.—; C. E. C. B. f25.—; Mr. L. H. J. J. M. f10.—; H. C. A. f10.—; Mevr. J. J. v. T. f5.—; W. C. E. F. J. V. — B. f10.—; S. v. d. B. f200.—; R. D. f5.—; C. M. K. C. f10.—; J. L. B. f25.—; C. v. T. f2,50; Wed. W. d. V. f7.—; W. H. v. P. f2,50; J. C. H. f5.—; K. M. B. f10.—; J. A. S. — D. f7,50; N. J. J. v. R. v. A. f2,50; A. d. W. f5.—; B. V. f2,50; A. S. f20.—; G. A. E. f10.—; Mej. M. C. v. d. H. f200.—; Dr. Th. J. v. S. f5.—; Mr. A. F. v. V. f200.—; Dr. B. P. B. P. f10.—; J. B. f10.—; Mej. J. C. V. f5.—; Th. H. E. f2,50; Jhr. M. R. f5.—; W. G. f5.—; A. K. L. V. f3.—; J. M. v. G. f2,50; Mej. E. L. F. J. f5.—; A. S. — V. f10.—; Ir. H. J. S. f25.—; Jhr. Ir. C. L. C. v. K. f5.—; J. Ph. v. d. W. f2,50; Jhr. A. D. G. f10.—; G. H. C. C. f10.—; W. P. V. f2,50; A. K. f5.—; Prof. Ir. J. H. f5.—; J. A. G. J. f2,50; G. J. v. G. f10.—; C. J. v. S. — H. f10.—; Dr. H. J. G. W. f5.—; Dr. J. C. H. f10.—; R. W. F. P. f2,50; Mevr. d. I. B. C. f50.—; Dr. C. L. G. B. f15.—; W. W. f5.—; Mr. G. L. M. F. S. f25.—; Th. v. E. f5.—; Drre R. v. D. — v. T. f100.—; H. K. f5.—; S. G. f2.—; L. W. S. — Z. f25.—; M. M. f1.—; B. Th. W. v. H. f10.—; W. H. B. f5.—; W. H. S. V. f50.—; Mr. M. v. d. T. f1,50; K. v. D. f5.—; J. F. f25.—; Fam. A. J. v. P. f2.—; J. P. v. M. f1.—; M. H. M. J. Wzn. f2,50; K. M. K. f10.—; C. E.

f2,50; M. A. v. d. S. f5.—; Ch. H. T. — d. B. f25.—; S. en Z. f10.—; O. en W. f50.—; N. V. F. en Co. f25.—; J. B. P. f5.—; Jhr. F. E. L. S. f10.—; A. R. f10.—; J. A. d. B. f10.—; W. C. f5.—; Ir. J. K. f500.—; Mej. Mr. E. B. t. B. C. f100.—; L. A. B. f20.—; W. D. V. f25.—; J. A. E. R. f2,50; C. A. f5.—; Dr. C. W. f10.—; C. S. M. f5.—; M. J. P. M. f10.—; W. J. J. f5.—; M. L. H. d. C. f10.—; G. N. f2,50; P. W. P. f10.—; A. A. B. f1,50; Mej. E. C. f10.—; H. W. G. R. B.Dzn. f5.—; Mr. W. F. L. G. v. B. f10.—; Mr. W. C. B. S. v. S. f15.—; H. de Ch. d. B. — H. f5.—; Fam. M. K. f15.—; W. J. C. S. f5.—; E. A. v. d. L. f1.—; C. M. A. H. L. f10.—; R. v. T. f1,50; W. d. J. f5.—; M. F. R. f2,50; M. G. D. K. f10.—; Mej. J. C. f5.—; Mej. A. M. v. A. f10.—; A. Th. d. B. f5.—; Ir. B. P. f10.—; Wed. H. v. O. — v. S. f10.—; F. L. W. en E. v. B. f2,50; A. A. H. f10.—; F. C. K. v. M. f1.—; Ir. E. L. O. en Ir. L. f5.—; Mr. J. N. v. d. V. f10.—; J. C. D. f2.—; S. B. f10.—; G. K. f1.—; J. J. W. f2,50; P. H. K. f5.—; J. H. P. f25.—; R. D. v. H. B. f10.—; Dr. J. S. f25.—; J. N. v. R. f10.—; Mr. W. G. v. P. f3.—; Ir. J. W. d. B. K. f2,50; C. F. J. f10.—; B. C. f2,50; Mevr. v. B. f2,50; W. P. f2,50; H. P. N. f10.—; H. G. H. f100.—; G. F. v. D. — G. f6.—; J. M. S. v. d. Z. — D. f25.—; W. H. L. K. f5.—; C. J. H. f15.—; Mij. Exp. Onr. Goed. f50.—; E. en A. H. f2.—; A. I. J. S. f1.—; J. W. B. Jr. f2.—; Dames d. B. en M. f3,50; G. F. D. f1.—; A. S. f25.—; B. B. in N. 1. f432.—; Dr. L. M. R. C. f10.—; J. A. v. A. f1,50; H. B. f10.—; G. H. O. W. v. d. N. f1.—; Mevr. E. F. v. d. D. f2.—; Mr. U. O. S. f5.—; U. J. W. R. f5.—; Mr. A. B. f10.—; L. D. — W. f5.—; Mej. H. A. J. W. f2,50; J. A. G. f10.—; N. K. f50.—; C. A. en A. R. f10.—; F. S. f10.—; G. D. L. R. f15.—; G. F. J. v. A. — K. f2,50; Mej. A. L. V. f2,50; Ir. J. M. S. f5.—; D. A. H. f7.—; C. M. R. f5.—; J. H. f5.—; D. J. B. f10.—; Mw. C. R. d. M. f10.—; W. L. f2.—; P. J. J. M. f2.—; N. N. f10.—; J. H. N. f5.—; J. H. v. T. f2,50; A. E. J. B. f2,50; L. M. K. f5.—; J. C. v. L. f10.—; Dr. W. v. H. f10.—; Dr. D. E. d. C. f10.—; B. v. W. v. C. f30.—; Mr. Dr. J. B. f5.—; Ir. J. F. d. G. f25.—; Dr. J. R. B. f10.—; B. H. f2,50; Dr. W. H. f10.—; D. W. v. W. P. f100.—; H. S. f2,50; L. C. K. f25.—; W. E. P. — S. d. G. f10.—; Wed. E. J. v. G. — G. f1.—; R. W. F. f5.—; J. J. f42,50; J. J. W. f2.—; E. J. O. f2,50; K. f2.—; R. L. f2,50; Jhr. T. v. B. f10.—; R. Q. f3.—; L. L. f1.—; C. H. W. f1.—; M. v. W. f10.—; J. C. v. R. en A. E. B. f2.—; J. R. f5.—; Mej. C. C. E. f1.—; Mevr. P. f25.—; G. W. F. d. V. f10.—; Wed. A. C. M. v. R. — P. f5.—; Direct. Postk. f5.—; F. G. — S. f1.—; Jonkvr. v. B. v. d. B. f5.—; F. W. Br. v. G. — v. W. P. f100.—; Mr. J. M. f5.—; Mej. H. Ph. B. f5.—; E. W. K. f1.—; G. K. — K. v. d. L. f10.—; Wed. J. S. — B. f2,50; P. J. d. K. f10.—; Mr. L. J. A. T. f100.—; S. C. T. — S. f5.—; M. W. J. W. — F. f5.—; Dr. G. K. f10.—; M. D. — N. f1.—; Mr. B. W. F. v. d. B. f5.—; Wed. dr. H. C. B. f2,50; J. E. B. f25.—; „De Bron” f300.—; E. C. H. — S. f10.—; C. J. P. Z. f10.—; Jr. H. O. f100.—; A. E. C. de B. f5.—; J. W. J. B. v. H. f35.—; Mej. Dr. E. M. A. T. f2,50; A. C. S. — v. A. f2,50; E. M. J. G. f2,50; Dr. J. B. B. f2,50; W. M. f30.—; J. J. V. f1.—; F. H. S. — A. en kegelcl. Z. en v. P. f231,50; J. M. v. V. f10.—; fam. K. f2,50; Mej. A. A. f10.—; H. C. S. — H. f2,50; Mr. H. J. K. f50.—; Ir. G. J. F. B. f25.—; G. W. f5.—; A. M. K. f20.—; J. H. D. f3.—; C. S. E. S. — Th. f2,50; H. L. A. M. S. f10.—; J. G. M. f20.—; Z. K. H. f100.—; Mej. G. M. f2.—; C. D. f10.—; J. C. Th. G. f25.—; Th. W. Br. Drre C. d’E. f5.—; Drs. A. H. f2,50; J. C. S. f5.—; E. M. W. H. Z. f2,50; N. S. f1.—; Ir. C. H. d. V. f2,50; B. P. — I. f5.—; C. G. B. f5.—; W. J. R. v. d. H. f10.—; F. en G. C. L. f7,50; Wed. J. J. C. v. W. — v. d. W. f2,50; L. C. N. f2,50; W. D. N. f2,50; H. J. v. E. — C. f1.—; M. W. F. f2.—; S. K. M. N. v. L. f6.—; B. v. D. f7,50; M. A. T. — S. f5.—; W. D. H. B. v. A. f25.—; P. A. J. B. d. S. v. A. f50.—; F. J. v. d. M. f10.—; P. A. v. L. — W. f100.—; Dr. Ir. M. L. v. d. S. f2,50; E. D. K. f1.—; J. J. Cr. d. K. f2,50; Jhr. W. M. d. B. f10.—; N. N. f3.—; J. O. N. P. f5.—; Mevr. S. f20.—; Twee onderwijzers f2,50; Th. C. f5.—; G. H. S. f1,50; M. K. H. B. f10.—; Th. C. v. G. f10.—; Mevr. v. W. f10.—; A. D. D. f1.—; H. F. v. W. f25.—; E. A. E. K. f10.—; J. W. d. K. f5.—; Mej. J. G. W. W. f2,50; M. v.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag
Telefoon 332739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12
Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort
Zwembaden • Kuipbaden • Stortbaden
Stoom- en heete Luchtbaden
Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden
— Waterbehandeling — 5483

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit Melk en Melkproducten is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

SCHRIJFMACHINES.

Nieuwe en gebruikte Schrijfmachines, ook Reismachines vanaf f25.— leveren wij met volledige garantie. — Alle reparaties, met origineele onderdeelen, vlug en billijk. — Verhuren van machines vanaf f7.50 per maand. 5582
AMERICAN TYPEWRITER TRADE
RIJSWIJKSCHEPLEIN 34a, DEN HAAG — TELEF. 114231

P. G. C. HAJENIUS

OPGERICHT 1826 5467
AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE
Rokin 92/96 Noordeinde 64
SIGAREN
SIGARETTEN, TABAK

Fa. J. H. van Andel

Huishoudelijke Artikelen.
- Electriche Apparaten - 5432
Electro Vapour Radiatoren, G. E. Koelkasten
Willemsparkweg 30, Tel. 25882, A'dam Z.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

LOUIS KORIJN & Co.

Anno 1880 5516
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Heerengracht 418
Bijkantoor: 'S-GRAVENHAGE, Mauritskade 1
Telefoon 115960 (3 lijnen)
Haagsche Beurs, Telefoon 110616

EFFECTEN - COUPONS

NUTSSPAARBANK te 's-Gravenhage

SPAART

— VOOR TEGENSLAGEN —

5132

N.V. SCHMID'S Effecten- en Productenhandel

PLEIN 9, DEN HAAG

Telefoon 112384, b. g. 772888. 5639

Directe lijn Amsterdamsche Beurs.

Uitvoering van alle orders in EFFECTEN en PRODUCTEN (Suiker, Katoen, Rubber enz.). — Speciale voorlichtingsdienst **Amerikaansche** en **Indische** fondsen. **NEW-YORK — LONDEN — CHICAGO — PARIJS** Amsterdamsche Beursverbinding „Mählers Bank, N.V.“ — Heerengracht, Amsterdam. — Anno 1907.

C. VAN KAMPEN

Behangerij — Stoffeenderij

Verhuizingen 5037

Badhuisweg = APELDOORN

Stoom Wasch- en Strijkinrichting

GEZ. VAN DEN BOSCH & Co.

Dirk Hoogenraadstraat 168

(Tegenover het Circus bij het Gevers Deijnootplein)

Telefoon 551172 5614 **SCHEVENINGEN**

Een succes zonder weerga der moderne Medische wetenschap

Wordt jong! Blijft jong!
VERJONGINGSKUUR

zonder operatie of inspuiting door het gebruik van:

VIRILINE

FERTILINE

Voor mannen

Voor vrouwen

Vervaardigd door Dr. RICHARD WEISS te Berlijn, uit zuivere gestandaard. Homonen-extracten en met ultra-violet bestraalde mineraal Vitaminen.

„VIRILINE” & „FERTILINE”

wordt door duizenden doktoren geprezen. Honderden proefnemingen hebben bewezen, dat menschen op leeftijd weer jeugdig kunnen worden door het gebruik van

„VIRILINE” & „FERTILINE”

Vraagt heden nog rijk geïllustreerde brochure „VERJONGING” die gratis en franco toegezonden wordt door de Importrice: 5166

N.V. HACO'S Handelsmaatij.

Parallelweg 46-47, Maastricht.

Wees vlijtig bij uw werk, maar niet „razend” vlijtig, want dan kunt ge licht op iemands anders teemen trappen. Te veel ambitie kan den indruk wekken, dat ge tekort schiet in bekwaamheid en dit op die manier tracht te bedekken. Vlijt dient te worden aangewend, in combinatie met één andere eigenschap — intelligentie, (De Zakenwereld).

KAWEE'TJES

DEN HAAG

J. C. STRENG & Co.

Nieuwstraat 8-14 - Apeldoornschelaan 22g

Telef. 115844 (4 lijnen)

Vleeschwaren in den meest uitgebreiden zin

Autodiensten voor Den Haag en Omstreken. 5197

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”

Zadel- en Koffermakerij

Torensfraat 65 - Tel. 110699

Levert Hut- en Mailkoffers, tevens reparatie-inrichting.

Aanbevolen adres voor Indische families. 5193

Fruithuis „De Vlierboom”, B. L. VISSER

Vlierboomstraat 121, hoek Kruisbessenstraat

Telefoon 338077 5032 **DBN HAAG**

Handel in **GROENTEN, FRUIT** en **CONSERVEN**

HAARLEM

Vleeschhouwerij H. Houtman

Koninginneweg 46 — Haarlem

Het adres voor Indische families. 5113

VIERHOUTEN

Hotel-Restaurant „SCHEFFEL”

VIERHOUTEN (VELUWE) — Telefoon 17

Zomer- en Winterverblijf. Centrale verwarming.
30 kamers. Groot terras. Grote Boxen-Garage. 5631

BERGEN OP ZOOM

Verhuizingen door geheel Nederland.

P. DE GRAAUW Jr., Expeditie en Verhuizingen.

Antwerpschestraat 10 — Telef. 163 — **BERGEN OP ZOOM.**

Correcte Uitvoering. Volle Garantie. Laagste Tarieven. 5173

UTRECHT

A. J. BALJET 5094

KLEERMAKERIJ „DE CITY”

Opgericht 31 Maart 1876 — **UTRECHT**

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”

AMERSFOORT

Fa. OOSTERVEEN

Langestraat 42 — Telefoon 77

Het meest gesorteerde Magazijn van: 5541

KRUIDENIERSWAREN, COMESTIBLES, DELICATESSEN,

FIJNE VLEESCHWAREN, INDISCHE ARTIKELEN.

Complete Meubilleering

A. H. VAN NIEUWKERK

Beeksteinschelaan 10 - **AMERSFOORT** - Korte Beekstraat 6

Telefoon 543 - Opgericht 1909 5069

LEVERT FRANCO DOOR HET GEHEELE LAND

Dames- en Heerenkleeding

Naar maat — Uniformen

UTRECHTSCHESTRAAT 26 Telefoon 243

B. RUITENBERG H.zn. 5542

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”

BANKETBAKKER — KOK

P. GROENHUIZEN-SCHATORJE

MAISON DE CONFISANCE ET DE 1ER ORDRE 5067

Utrechtscheweg 53 — Telefoon 336 — **Amersfoort**

Speciaal adres voor fijnere Patisserie en uitzending van Diners

Aanbevolen adres voor leden van Oost en West

R. f1,—; Mej. A. D. f2,50; D. f2,50; Mej. H. f0,50; R. H. W. f5,—; F. D. f50,—; A. W. f40,—; J. H. J. V. f2,50; R. O. v. A. f2,50; A. J. A. M. en E. G.—R. f17,50; J. C. P. f10,—; A. L. B. f50,—; Mr. S. H. B. f5,—; Afd. O. W. f10,25; Jhr. G. L. S. f30,—; Mr. W. A. P. f10,—; Ir. J. K. f10,—; E. J. W. H. f1,—; Mr. J. K. f2,50; W. H. C. H. f3,50; J. R. S. f10,—; A. W. E. G. f5,—; Dr. H. J. v. N. f25,—; J. M. P. f2,50; H. L. M. f100,—; Prof. Ir. C. L. v. N. f10,—; H. B. f10,—; J. A. L. f10,—; J. S. f10,—; S. W. v. H. T. f25,—; P. W. f1,—; Fam. K. f2,50; Dr. A. L. S. f25,—; B. f10,—; H. P. f10,—; J. J. F. F. 10,—; G. T. T. f25,—; M. A. M. f10,—; N. N. f2,50; Dames B. de V. f15,—; Ir. J. H. d. G. f10,—; M. P. f10,—; Wed. A. d. S. f25,—; A. H. f10,—; J. W. R. v. I. f5,—; W. M. L. f20,—; H. M. G. D. f10; Dr. F. W. L. T. f25,—; Mej. J. W. f10,—; W. H. P. f25,—; Mr. W. G. B. f5,—; H. M. B. C. d' E. f5,—; P. M. J. G. f100,—; W. H. B. f10,—; Mej. J. M. E. W. f1,—; K. J. d. J. f5,—; J. M. v. G. f10,—; Dr. J. J. A. W. f100,—; A. H. B.—W. f10,—; C. C. P. V. f10,—; C. A. E. f5,—; C. v. d. S. f10,—; Mr. S. C. f10,—; P. J. M. C. f1,—; Wed. S. G.—L. f200,—; Dr. Mr. I. A. N. f20,—; Mr. A. D. W. d. V. f50,—; Th. A. L. H. f10,—; J. J. W. f5,—; C. F. f2,50; J. M. J. f2,50; C. W. f5,—; M. C. M. d. G. f100,—; M. E. v. d. Z.—d. P. f2,50; W. G. M. f10,—; Jhr. G. A. A. v. G. f5,—; P. L. B. f10,—; Wed. J. A. d. R. f10,—; Ir. M. R. I. G. f25,—; Prof. Ir. J. W. T. f5,—; Ir. W. R. S. f25,—; D. K. K. f1,—; J. H. H. f10,—; W. C. B. W. f2,50; H. M. M. f4,—; M. J. Ph. L. f2,50; Mr. H. C. f10,—; Jhr. W. R. f2,50; E. P. f12,50; Mevr. Th. K. f2,50; Mr. W. P. C. K. f5,—; J. B. f10,—; Mej. A. G. D. f10,—; H. v. E. T. f10,—; Mevr. G. A. C. S. f5,—; G. C. B. v. A. f50,—; K.—J. f5,—; Dr. W. S. f5,—; K. J. v. A. d. V. f5,—; L. B. v. G. f5,—; J. A. D. f5,—; R. B. f1,—; J. B. f5,—; E. B. f5,—; Amsterdam: Prof. Dr. F. J. A. H. f10,—; Mevr. C. E. V.—W. f25,—; Th. A. V. f2,—; H. J. V. f5,—; Mej. M. L. M. f2,50; Mr. J. W. v. W. f10,—; Dr. J. A. N. f5,—; J. M. B. f2,50; F. A. D. C. f2,50; D. W. d. H. f5,—; G. J. A. f10,—; J. C. B.—d. V. f10,—; A. S. f10,—; A. v. V. f10,—; Mej. J. E. O. d. V. f2,50; A. M. B. f10,—; Dr. U. L. Nzn. f25,—; J. E. f1,50; H. B. f5,—; D. W. K. f10,—; J. F. S. f10,—; J. E. C. D. d. J. f5,—; Tw. B. f10,—; H. v. T. f10,—; P. f5,—; Ir. C. E. f10,—; Wed. J. V. E. S. f6,—; Mej. C. P. f10,—; Mr. A. C. N. P. R. f5,—; I. A. en Z. f10,—; J. R. f5,—; N.V. H. Bank v. W. Ind. f25,—; Tw. Bank f25,—; W. d. C. en W. f20,—; R. B. f5,—; J. L. v. L. f25,—; Mej. Fr. C. M. l. Ch. f5,—; C. G. S. d. V. f5,—; H. d. B. f2,—; N. V. H. f2,50; A. R. f2,50; H. O. en Zn. f25,—; J. v. V. f2,50; L. J. S. f10,—; J. M. B. f5,—; N.V. „F. en R.” f25,—; P. W. f10,—; Dr. F. C. v. T. f10,—; H. F. f25,—; Mej. Dr. M. D. f7,50; H. J. B. f1,—; Mr. M. C. E. B. f2,50; Dr. P. C. K. f100,—; H. M. f2,50; Mw. T. d. L.—H. f3,—; G. C. J. v. W. C. f10,—; W. G. f10,—; Dr. A. S. f10,—; J. G. 100,—; Rotterdam: K. S. f2,—; E. F. f10,—; Dr. K. B. f10,—; Ir. L. J. f10,—; T. W. f10,—; J. P. f5,—; Mevr. B.—L. f100,—; H. M. B. f15,—; J. M. K. f2,50; A. H. P. A. f10,—; G. H. C. P. f5,—; C. B. v. d. T. f10,—; C. G. M. H. v. d. F.—v. C. f5,—; Mr. W. M. E. v. R. f25,—; J. P. f5,—; E. V. f2,50; Fam. d. V.—R. f2,60; M. J. D. f25,—; S. v. M. f2,50; G. G. H. d. B. f2,50; J. D. f2,—; P. H. M. f5,—; F. W. P.—E. f50,—; Mej. A. C. v. d. L. f50,—; Mr. J. W. d. B. f10,—; M. A. H. f60,—; Dr. T. F. f30,—; B. d. P. f25,—; R. G. f20,—; P. R. f40,—; R. J. G. f5,—; J. G. H. f25,—; Mej. F. S. A. v. d. K. f10,—; H. J. K. f5,—; W. v. W. f2,50; R. P. f100,—; G. C. v. d. H. f5,—; Mevr. C. C. v. M. f5,—; Fam. d. G.—V. f5,—; M. P. v. N. f5,—; Mr. P. J. R. f5,—; Wed. Dr. E. v. R.—K. f100,—; D. C. B. f2,50; E. E. L. f25,—; J. v. G. f10,—; Mej. E. J. K. f10,—; H. v. D. f10,—; L. P. f1,—; Dr. F. M. f5,—; Mej. C. J. v. M. f10,—; 4e H.B.S. f28,—; H. C. v. C. f10,—; N. N. f25,—; Mevr. A. M. J. 2,—; C. J. A. J. P. f5,—; A. L. P. v. d. G. f5,—; Mr. J. B. C. f50,—; Drs. H. P. B. f2,50; Fam. v. R. f2,50; W. C. H. f5,—; E. R. f25,—; L. V. f1,50; Dr. K. F. O. J. f5,—; M. H.—D. f10,—; Delft: Dr. B. v. d. H. Z. f10,—; Prof. J. A. v. d. K. f5,—; Ir. J. v. d. V. f10,—; Ir. H. F. G. J. G. f5,—; J. M. W. f2,50; H. L. v. H. f2,—; L. J. V. f25,—; H. I. da C. f10,—; Helmond: A. A. B. f100,—; J. H. W.—C. f10,—; P. F. v. V. f25,—; Mej. P. f5,—; Myra F. v. V. f5,—; A. F. v. V. f5,—; Leiden: Prof. S. v. R. f10,—; D. H. f3,—; A. D. B. f10,—; H. A. v. B. f25,—; Jvr. M. v. d. G. f2,50; Prof. Mr. R. P. C. f5,—; Mr. C. v. V. f10,—; G. A. J. f2,50; Mr. J. D. S. f2,50; M. B. f5,—; Mej. J. A. I. van W. f2,50; Wed. C. L.—H. f5,—; Mr. E. R. M. O. f2,50; Mr. P. A. van T. f10,—; L. S. Corps f275,50; Haarlem: Dr. J. B. S. f10,—; Mr. C. M. d. J. f10,—; H. A. J. de B.—M. f10,—; G. H. Z.

f 2,50; V. f 5,—; F. H. f 2,50; Drostes Cacao f 500,—; F. E. N. f 2,50; B. H. f 2,50; Ir. H. F. O. de V. f 10,—; Mej. E. K. f 100,—; J. 't H. f 2,50; L. E. v. 't S. f 2,50; G. B. f 5,—; Mej. H. J. B. f 5,—; Ds. L. H. f 1,—; J. I. S. v. H. f 7,50; L. T. S. f 10,—; J. C. P. f 2,50; Mej. L. G. F. f 2,50; Wed. S. de V.—Bl. f 2,50; A. B. W. f 3,—; Ir. P. J. v. V. V. Jr. f 10,—; J. H. M. f 5,—; Mej. L. C. S. f 1,—; S. Th. M. H. f 2,50; D. de W. f 1,50; F. en B. A. v. H. f 2,50; R. Z. f 1,—; B. B. f 25,—; L. A. R. de L. f 10,—; Jhr. C. J. A. R. f 25,—; Dr. H. K. Czn. f 20,—; A. H. f 10,—.

Oldehove: Ds. J. H. S. S. f 10,—.

Maarsseveen: Mevr. R. f 50,—.

Wassenaar: I. S. f 5,—; Mr. H. B. W. M. f 2,—; J. E. F. f 10,—; G. P. v. H.—C. f 10,—; J. A. G. f 2,50; Dr. C. L. v. S. f 5,—; F. H. f 10,—; J. E. Z. f 1,—; W. J. de L. f 5,—; J. J. G. H.—M. f 5,—; A. E. F. J. f 5,—; Dr. D. C. H. f 10,—; J. D. f 5,—.

Voorburg: Mr. J. W. B.—N. f 5,—; Ir. C. M. R. D. f 2,50; M. P. J. H. f 1,—; Mei. Dr. C. R. B. f 25,—; Mej. A. A. G. f 10,—; W. C. F. f 25,—.

Beekbergen: Mej. J. S. F. f 5,—.

Eindhoven: T. W. N. f 1,—; Ir. J. N. v. R. f 20,—; Ir. N. S. f 10,—; Wed. Ds. H. K. f 5,—; D. K. f 5,—; J. A. S. f 2,50; J. H. de M. K. f 5,—; Ir. C. A. L. f 6,—.

Bilthoven: J. D. v. L. f 4,—; Jhr. O. A. W. R. v. D. f 5,—; J. C. A. J. f 5,—; C. K. f 5,—; H. C. f 5,—; Wed. v. L. C.—van H. F. f 10,—; H. C. G. W. f 1,50; Dr. G. M. S. f 10,—; G. J. F. B. f 1,50; H. C. v. B. f 15,—.

Oegstgeest: Prof. Dr. L. K. f 25,—; Drs. E. H. R. f 10,—; J. I. S. f 1,—; J. W. L. f 25,—; J. S. f 10,—; J. J. T. f 2,50.

Schiedam: Mevr. A. P. R.—R. f 10,—; C. N. v. W. J. f 5,—.

Schalkhaar: Ch. D. f 10,—.

Hilversum: Dr. H. T. f 3,—; A. H. M. Pl. d'A.—K. f 25,—; S. L. S. f 1,—; H. S. f 5,—; Dr. W. F. de V. f 75,—; F. J. de V. f 2,50; Ir. H. E. v. Sl. f 1,50; P. C. L. D. f 50,—; A. C. H. v. d. H. S. f 10,—.

Wezep: Gr. v. L. S. f 100,—.

Ginneken: Wed. J. H. W. U. f 2,50; G. J. O. f 5,—; J. W. S. f 100,—; L. D. L. f 25,—; J. B. f 5,—.

Groningen: C. M. f 25,— en Dr. Ir. G. J. de G. f 10,—; A. F. B. f 5,—; Prof. Dr. C. E. B. f 50,—; tab. „Gruno” f 50,—; Prof. G. S. f 10,—; H. H. f 5,—; Mevr. H. J. H. f 10,—; A. A. B. f 25,—; Mej. E. ter H. f 10,—.

Assen: Ir. J. O. E. f 10,—.

Hamburg: Mevr. F. B.—V. f 100,—.

Nijmegen: C. F. van N. f 5,—; Ir. J. L. G. f 5,—; Mevr. F. Tj. S. f 10,—; A. G. H. v. M. f 2,50; M. B. W. des T. f 5,—; Mevr. H. H. K. v. H. f 7,50; Th. G. ten P. f 25,—; Mej. C. J. f 10,—.

Apeldoorn: F. G. O. f 10,—; M. P. f 10,—; Mej. G. C. E. H. f 5,—; Th. J. H. f 10,—.

Dubbeldam: C. v. W. f 5,—.

Sauwerd: Mej. J. R. f 5,—.

Heemstede: J. J. P.—V. f 5,—; D. W. W. f 10,—; Dr. J. S. F. f 2,50; J. L. R. f 5,—; W. G. E. W. f 2,50.

Middelburg: Van B. f 20,—; P. de J. f 10,—; Mej. M. J. C. M. f 4,—; Ir. A. A. B. f 5,—; Mr. bon. W. F. E. v. d. F. f 10,—; Mej. Dr. J. B. M. f 5,—; Mej. Dr. H. E. A. V. f 10,—.

De Bildt: Jhr. E. Q. v. U. f 30,—.

Arnhem: Fam. S. f 100,—; Mr. L. bon. C. f 25,—; N. N. f 5,—; Ir. H. G. B. R. f 20,—; Dr. W. F. H. f 15,—; J. D. f 2,50; H. I. B. d. I. F. f 1,—; Dr. H. C. M. f 10,—; E. E. B. L. f 2,50; G. P. M. f 5,—; H. B. f 2,50; Wed. L. M. v. d. D.—L. f 2,50; M. T. D. P. de J. f 2,50; R. H. G. f 5,—; Ir. A. J. E. f 1,—; M. G. f 25,—; M. A. van D.—G. f 2,50; W. C. P. M. f 10,—.

Hoorn: Mej. C. J. W. f 10,—.

Utrecht: Mej. C. J. v. d. F. f 10,—; Prof. Dr. E. f 15,—; Mr. J. A. M. K. f 2,50; Dr. D. M. K. f 10,—; Jvr. C. v. A. v. W. f 7,50; C. A. B. v. H. f 10,—; H. A. L. f 10,—; Ir. N. J. E. H. f 2,50; F. S. en Co. f 5,—; J. I. H. N. f 10,—; Prof. Dr. B. J. K. f 25,—; Mr. G. G. P. f 25,—; Mr. E. C. S. f 10,—; Mej. Dr. J. M. K. f 2,50; H. O. Hz. f 2,—; Dr. C. J. A. S. f 5,—; Ir. S. P. f 10,—; W. S. S. f 5,—.

Kloosterzande: C. d' E. f 5,—.

Bergen op Zoom: A. G. J. de V. f 25,—; Z. Ned. Spir.fabr. f 100,—; Ds. W. M. le C. f 1,—.

Heelsum: J. S. f 100,—; J. C. H. V. f 2,50; K. A. T. f 2,50.

Schoonhoven: C. L. v. W. f 1,—.

Velp: S. R. f 2,50; A. C. H. f 2,50; Dr. A. v. d. W. f 10,—; Mr. Th. A. W. f 2,50; J. L. H. f 5,—; R. H. v. d. W. B. f 5,—; C. E. B. f 10,—.

Driebergen: H. C. de K. f 2,50; G. de V. Jr. f 10,—.

Oud Vossemeer: Ds. F. de G. f 10,—.

Stadskanaal: P. A. K. f 5,—.

Ter Neuzen: A. J. K. f 2,50.

Buiksloot: A. v. d. K. f 1,—.

Leeuwarden: I. A. Rom C. f 2,50; W. H. f 2,50; B. I. v. S. f 25,—; Jhr. E. S. van 's G. f 2,50.

Bennekom: Mr. A. C. v. D. f 5,—; Dr. K. H. N. v. d. Z. f 2,50; A. E. J. B. f 15,—.

Den Helder: Dr. C. W. B. f 5,—; F. G. f 1,—; F. A. v. A. f 2,50; J. de J. f 1,50.

Ijmuiden: F. B. f 2,50;

Zwolle: Ganz. orgelh. f 2,50; Mej. F. G. K. f 2,50; Dr. G. v. L. f 50,—.

Overveen: Ir. D. W. v. D. H. f 10,—; P. L. f 10,—; E. K. f 10,—.

Zaandam: Pers. Tw. Bank f 38,—; C. A. v. S. f 5,—; Mej. Z. M. B. f 15,—; Ec. A. B. Jr. f 25,—; A. M. P. f 2,50.

Amersfoort: B. D. B. f 10,—; A. H. Jr. f 5,—; A. V. C. F. K. f 2,50; W. A. F. G. B. f 10,—; J. P. H. K. A. f 10,—.

Rijswijk: Ir. P. S. f 5,—; Mevr. J. H. f 5,—; A. H. v. G. f 10,—; Mej. de K. f 2,—.

Lochem: Dames M. f 5,—.

Bussum: W. H. G. P. f 50,—; P. F. N. f 10,—; C. P. H. G. f 5,—.

Laren: J. L. H. W. f 5,—; C. J. S. f 50,—; W. C. f 10,—.

Baarn: Mr. J. H. v. M. f 15,—; Mej. A. C. v. R. f 5,—; Mej. J. A. S. f 10,—.

Ellecom: A. C. M. f 100,—.

Hengelo: Ir. K. S. f 2,50; J. van D. f 1,—.

Emmen: L. H. B. v. B. f 10,—.

Oosterland: W. H. W. f 2,50.

Hendrik Ido Ambacht: Ir. Th. T. f 10,—.

Boxtel: G. J. B. f 20,—.

Dordrecht: Gem. o. f 6,50; A. R. R. f 10,—; K. de R. f 2,50; H. J. ten N. B. f 2,50; Ir. A. W. K. Jr. f 0,10.

Hillegersberg: F. v. L. f 5,—; B. v. V. f 5,—.

Vierhouten: C. H. f 5,—.

Zierikzee: J. G. la S. f 1,—.

Oosterbeek: J. S. v. d. K. f 25,—; M. J. de J. f 20,—; F. A. v. V. f 25,—; Jhr. H. A. H. S. f 10,—; H. J. A. v. d. B. f 1,—.

Valkenswaard: F. v. B. f 25,—.

Putten: Mr. F. J. H. C. f 15,—.

Harderwijk: M. P. K. f 1,—; J. v. V. f 1,—.

Blaricum: E. W. la Pl. f 2,50.

Soestdijk: P. G. de V. f 25,—.

Gouda: Ir. G. J. F. H. f 2,50; C. H. f 10,—.

Bakkum: A. B. G. A. f 10,—.

Zutphen: Wed. H. J. R. f 50,—; Mr. E. M. M. f 10,—.

Meppel: Jhr. F. B. v. B. f 25,—; H. A. f 2,50.

Nieuwendam: Dr. P. J. H. f 5,—.

Huis ter Heide: A. J. S. V. v. G. f 2,50.

Enschede: Mej. E. A. J. f 5,—; Ir. J. C. S. f 5,—; Ir. W. T. S. f 25,—; S. E. van K. f 20,—; H. H. f 10,—.

Nieuw Borgvliet: W. E. v. D. v. S. f 2,50.

Kamperveen: R. C. C. v. H. f 2,—.

Breezand: D. N. f 10,—.

Almelo: C. v. H. f 2,50.

Krommenie: Ir. P. S. K. f 3,—.

's Hertogenbosch: Mr. Dr. C. M. v. L. f 10,—; S. D. f 25,—; G. A. J. G. f 25,—; Jhr. Mr. Dr. L. H. v. A. v. W. f 25,—; J. de L. f 10,—.

Hoorn: F. N. L. f 2,50.

Eefde: Dr. J. v. d. H. f 25,—.

Groningen: Ir. A. H. W. H. f 25,—; J. G. B. f 2,50; Prof. N. J. F. B. f 25,—; Jhr. Ir. H. L. B. f 10,—; Dr. H. P. C. f 5,—; A. M. K. f 5,—; Ch. R. P. R. f 2,50.

Domburg: Dr. H. v. d. K. f 10,—.

Zeist: Prof. Dr. J. J. A. M. f 25,—; J. H. M. f 10,—; M. A. H. S.—B. f 15,—; J. W. van B. f 100,—; John. v. B. f 25,—; Mary v. B. f 25,—; A. W. A. M. f 10,—.

Edam: P. de G. D. f 50,—.

Breda: Dr. J. v. L. C. f 5,—; Ir. H. E. C. f 10,—; Gr. v. L. S. f 5,—; D. J. K. W. f 20,—; Mevr. Ir. J. C. M. f 5,—.

Ede: L. J. K. f 10,—.

Lunteren: Mevr. H. E. f 10,—; W. P. T. van W. K. W. f 2,50.

Utrecht: F. A. H. f 1,—; A. J. v. d. B. f 1,80; Prof. Dr. J. B. f 10,—; Prof. A. A. N. f 10,—; Ir. D. B. f 5,—; E. H. f 5,—; C. G. Mabeg f 5,—; Mr. P. R. H. f 100,—; J. H. M. v. L. f 2,50; H. P. M. G. f 25,—; Mevr. M. v. R. f 5,—; E. W. B. f 5,—; Dr. M. J. R. f 10,—; Mej. H. A. C. S. f 2,50; E. D. v. D. f 10,—.

Wageningen: Wag. Stud. Corps f 100,—; Prof. Dr. M. J. v. U. f 10,—; A. E. H. f 5,—.

Heerlen: Mej. C. J. v. S. f 1,50; Dr. T. K. K. f 10,—; S. P. C. B. f 5,—.

Bloemendaal: Wed. D. J. C.—T. f 2,—; G. S. de C. f 10,—; Jvr. A. J. M. S. f 25,—.

Rhenen: Jhr. Mr. L. H. J. M. v. A. v. W. f 15,—.

Brielle: M. E. v. D. f 2,50.

Soesterberg: W. A. L.—B. f 5,—; S. f 10,—; Off. Casino f 75,—.

Renkum: Mevr. J. H. R. L. de L. f 10,—.

Overschie: W. en J. de H. f 5,—.

Leerdam: J. J. S. f 5,—.

Hoogezand: ten H. en B. f 2,—.

Deventer: Mr. J. P. S. G. v. W. f 15,—; Mr. A. O. f 25,—; H. W. J. G. f 2,50; Dr. J. K. f 5,—.

Hilversum: C. M. H.—R. f 100,—; C. L. f 5,—; S. F. T. f 2,50; H. v. K. f 2,50; P. W. S. f 10,—; Wed. C. S. P.—J. f 10,—; S. J. Jr. f 10,—; C. J. S. f 20,—; W. E. B. f 2,—.

Leusden: Mr. Jos. G. f 25,—.

Tilburg: Gulden Vlies f 100,—.

Katwijk: A. T. A. A. f 2,—.

Dedemsvaart: J. S. B. f 10,—.

Doorwerth: M. P. S. B. f 10,—; G. J. W. T. f 20,—.

Kampen: Dr. H. J. v. d. S. f 5,—.

Oostkapelle: Mevr. E. D. v. d. B. f 10,—.

Alkmaar: Ds. Wed. J. F. B.—M. f 2,50; Ir. J. A. van D. K. f 2,—.

Veenwoude: J. v. d. H. f 1,—.

Vorden: Mej. Mr. A. L. A. B. f 2,50; J. C. C. T. f 10,—.

Krommenie: P. de J. Jbzn. f 4,50.

Middelharnis: J. J. S. f 100,—.

Nieuwerkerk: E. E. v. S. f 2,50.

Hardegarijp: Mr. J. G. f 10,—; P. B. f 10,—.

Epe: P. L. f 10,—; G. M. van S. f 10,—.

Appingedam: D. B. T. f 2,50.

Gorinchem: J. W. f 2,50.

Roermond: Jhr. Mr. J. B. V. f 10,—.

Doorn: R. D. f 5,—.

Maastricht: L. J. L. M. H. J. f 4,—; Ir. J. van D. v. I. f 10,—.

Harlingen: X. f 2,50.

Weesp: J. K. f 6,—.

Vreeswijk: B. J. B. f 10,—.

Gouderak: B. S. f 2,50.

Franeker: K. R. f 1,—.

Tiel: Dr. J. G. ter B. f 25,—.

Driebergen: H. P. v. d. T. f 5,—; G. d. V. f 10,—.

Olst: R. B. A. R. Z. M. f 10,—.

Arcachon: mej. J. M. T. van S. f 200,—.

Vlissingen: J. H. f 2,50; J. K. f 15,—.

Loon op Zand: Jhr. mr. E. J. B. J. M. V. f 10,—.

Spijkenisse: J. T. R. f 10,—.

Wormerveer: Ir. J. P. P. S. f 1,50.

Zandvoort: A. Z. f 10,—.

Bern: mevr. J. F. M. C. f 50,—.

Wapenvelde: H. M. J. B. f 5,—; N. S. f 10,—.

Coevorden: M. de M. K. f 10,—.

Vogelenzang: A. L. f 100,—.

Bergen N. H.: G. G. S. f 5,—.

Fijnaart: A. B. f 10,—.

Zuidland: A. D. v. B. f 15,—; C. L. f 5,—.

Noordwijkerhout: Jhr. Dr. H. v. A. f 2,50.

Heerde: Jhr. J. G. S. f 25,—.

Deze bedragen vormen een totaal per giro ontvangen som van f 16.051,25

Voorts werd per kas, aan contanten, ontvangen, door persoonlijke afdracht, postwissels, enz. 266,50

en door storting bij het Agentschap der Ned. Handels Mij. alhier, wegens bijdragen per chèque, enz. 2.379,05

Totaal f 18.696,80

Wij mogen nog vele bedragen tegemoet zien die ons werden toegezegd en die in de volgende opgave zullen worden vermeld.

Stort uwe bijdrage bij de Vereeniging „Oost en West”, K. Voorhout 6, Den Haag, Giro no. 14574.

HET NAT. STEUNCOMITÉ.

HOTEL DES DEUX VILLES
BUITENHOF — 's-GRAVENHAGE
 Telefoon 115950, Telegram adres TWEESTEDEN

Kamers met stroomend water en privé-bad

RESTAURANT DES DEUX VILLES
 Groote Zalen en Salons voor
 Collations - Diners - Recepties
 — Diner Concert — 5104

SCHOOLVEREENIGING „INSTITUUT WOLTERS”
 Surinamestraat 25 - Den Haag

OPLEIDING
 voor Gymnasium, H.B.S. en Lyceum

KLEUTERKLASSE
 voor kinderen van 3 tot 6 jaar

Inlichtingen dagelijks aan de school, liefst van 10 tot 11 uur
 Telefoon 180347 De Directeur,
 5075 U. ANDRINGA

Ook dit jaar slaagden wederom alle (32) leerlingen.

Het Informatie-Bureau der Vereeniging „Oost en West”

VERSLAG OVER HET JAAR 1930/1931

(in verband met den economischen toestand van Ned. Oost- en West-Indië.)

door

H. J. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

*Djikalau engkau maoe damai, siaplah engkau bersendjata.*¹⁾

Geen gestadige kalme ontwikkeling, geen rustige ontplooiing van handel en industrie en wat daarmee in verband staat — vooral in deze tijden van economische depressie in de beide Indiën — is zonder de waakzaamheid van leger en vloot voorschijns denkbaar, zonder die beide beproefde machtsmiddelen, welke voortdurend een oog in het zeil hebben te houden en paraat behooren te zijn.

Ondanks alle leuzen van ontwapening, welke men in woord en geschrift hoort uiten, vaak tegen beter weten in, waar „de bakker geen brood op geeft” — om ons hier van het vulgaire oud Hollandsche gezegde te bedienen —, is de Indische Regeering als „man on the Spot” bedacht, meer en meer, het leger en de vloot in de beide Indiën aan moderne eischen te doen beantwoorden, al kunnen vooral in deze tijden van ernstige economische inzinking, niet met een vlugger tempo de hoogstnoodig gebleken verbeteringen in onze machtsmiddelen aangebracht worden.²⁾

Eenparig is het oordeel van bestuursambtenaren, die in hun loopbaan hier dan in de eerste plaats met het leger in aanraking zijn geweest, „que cette armée a aussi travaillé pour la civilisation”. (J. Ambert).

Wij spreken hier van bestuursambtenaren, omdat deze uit den aard hunner betrekking — immers met gezag bekleed — het meest directe aanraking hebben met het leger en zij dus het best kunnen oordeelen over de door dat leger bereikte resultaten.

Wij persoonlijk hebben als controleur te Meulaboh in een tijd van actie op de Westkust van Atjeh (1899—1900), ingedeeld bij het 6e en 3e bataljon en later bij vliegende colonnes, onder het bestuur van Generaal Van Heutsz als Gouverneur van Atjeh, wel van zeer nabij met onze troepen kennis gemaakt. Daarna opnieuw in het Djambische (1901) bij het begin van onze actie tegen Sultan Taha en jaren daarna in 1908 tijdens de ernstige woelingen bij de invoering van de bedrijfs- en andere inkomsten-belasting, als Assistent-Resident te Fort der Capellen, in de Padangsche Bovenlanden, ter Sumatra's Westkust, ten slotte als Hoofd van Gewestelijk bestuur in de Ambonsche Molukken, op Ceram en de Key-eilanden (1910—1915).

Wij waren steeds getuige van den echt-Hollandschen, humanen geest waarvan het leger was doortrokken. Van eenige wreedheid of tropenkollerij was nimmer sprake, integendeel, steeds was de landmacht bezielde haar taak op vredelievende wijze te volbrengen.

Blank en Bruin, het laatste in bijna alle Indische landaarden in het leger vertegenwoordigd, hebben, wanneer de nood aan den man kwam, voor de handhaving van ons gezag wonderen verricht. Dit alleen is mogelijk geweest door de uitnemende leiding van onze officieren, die, oud en jong, met élan en met persoonlijke moed toegerust, steeds een hoog besef aan den dag legden van hun plicht als mensch en als soldaat. A lion in the battle..., a lamb as the battle was done. (Longfellow), is de Indische soldaat!

De onopgesmukte annalen der Indische krijgsgeschiedenis zijn daar om het Indische leger in zijn vele acties, de rechtmatige eer toe te kennen van steeds als een vredeswapen het welzijn der Indische volken te hebben behartigd en beschermd tegen iederen aanval.

Aan zijn taak betreffende de handhaving van het gezag, heeft het leger ten allen tijde op loyale wijze voldaan, het mag hier nog wel eens worden gevergd. Die taak is geen andere dan het verzekeren van binnenlandsche rust, orde en veiligheid, voorts het geven van steun aan het gezag, het afdwingen, waar noodig, van gehoorzaamheid aan gegeven bevelen, het beschermen van de goedgezinde bevolking tegen kwade elementen en dergelijke terwijl ter beoordeeling van het burgerlijk bestuur, aan het leger nog andere politiediensten kunnen worden opgedragen.³⁾

Ten spijt van verwaasde ontwapenaren is en blijft het gezagsmiddel — de sterke arm der Regeering — in onze koloniën, het leger, de vloot en last not least de algemeene politie, deze laatste uit den aard der zaak in handen van het Binnenlandsch Bestuur, w.o. begrepen het Locaal Bestuur, in haar ganschen omvang, en daarmee innig verbonden.⁴⁾ Maar boven de politie als een „pajoeng pandji” (eer of statie pajoeng) dan tóch, het leger en de militaire marine in nauwe samenwerking met elkaar.

Het is zeker verblijdend dat de Indische pers onomwonden haar waardeering aan den dag legt voor het leger als vredeswapen, zooals de Locomotief ter gelegenheid van het eeuwfeest der Infanterie-bataljons in December 1930, waar dit blad schrijft: „Het is merkwaardig hoe zelden men zich realiseert, hoe inderdaad de gewesten van ons Indië als eilanden liggen in een bewogen zee, in een getroubleerde en getormenteerde wereldzee — en hoe wij allen tot dusver, de Europeesche zoo goed als de millioenenmassa der Inlandsche bevolking, hier de bevoorrechtiging genieten van de rust, de orde, en de betrekkelijke, doch in vergelijking met de meeste andere landen, toch zéér positieve welvaart. Zelfs de ongunst der depressie, die zich voor sommigen zoo scherp doet voelen, heeft dezen algemeenen toestand niet veranderd.

Juist deze zekerheid nu, dit feit van een beschermd bestaan van zestig miljoen (ten rechte 61 miljoen) Nederlandsche onderdanen in een wereld, waarin alleen een zinneloos optimist de zorgwekkende verschijnselen miskennen kan, versterkt de overtuiging, dat het N. I. Leger noodig is niet alleen, en onontbeerlijk, doch dat het voor de bescherming onzer samenleving een hooge roeping vervult. Bedenkt men dit alles, dan ziet men naast een krachtig landsbestuur het weltoegeruste leger voor Indië als levenszaak. Dan zal men zich verzetten tegen ieder streven, dat de paraatheid van dit gezagsmiddel kon deren. En dan verkrijgt het thans gevierde eeuwfeest een diepere beteekenis.”

In verband met het bovenstaande mogen wij hier nog in herinnering brengen de moeilijke jaren door het leger op Atjeh meegemaakt, vooral na de treurige Oemar-periode tot het tijdstip der geheele pacificatie, toen door onze troepen een guerilla-oorlog moest worden gevoerd tegen een bewegelijken van nature oorlogszuchtigen vijand. Deze was in 1896 beter bewapend dan in 1873. Hij bezat overvloed van wapens en munitie en hij was beter bekend geraakt met de moeilijkheden, welke deze hebben te overwinnen. Gedurende het tijdperk der concentratie had hij geen hoog denkbeeld gekregen van ons doorzicht. Zijn zelfvertrouwen was grooter dan ooit. De guerilla-oorlog bood hem goede kansen, vooral in de ons nog onbekende bosch- en bergachtige terreinen, waardoor de bestrijding van zulk een vijand haast bovenmenselijke krachten eischte van onze troepen.

In een voorrede van het in het engelsch vertaalde werk van Dr. C. Snouck Hurgronje's „De Atjehers”⁵⁾, schetst die scherpzinnige geleerde uitvoerig de eindeloos te bekampen bezwaren en doet dan uitkomen hoe deze overwonnen werden door onze lichte inlandsche troepen onder de leiding van uitgezochte officieren.

Van dien guerilla-oorlog zegt Dr. Snouck Hurgronje, dat hij weinig gelegenheid geeft tot grootsche wapenfeiten; maar een minder nuchtere natie dan de hollandsche zou voorzeker over de gansche wereld den lof verkondigen van de troepen, die in dien oorlog zoo talloze bewijzen gaven van moed, van toewijding, van doorzicht, van plaatselijke kennis; alle eigenschappen, die noodig waren om de officieren met hunne kleine troepen-afdeelingen in staat te stellen, ter bereiking van het doel, groote marschen af te leggen over bergachtige terreinen, vaak zonder wegen, door bosschen, moerassen en rivieren. Wat zij deden, kan niet uit de militaire verslagen blijken; met opgewektheid droegen zij al die ontberingen, welke hun tot afdoende bestrijding onzer tegenstanders moesten worden opgelegd.

Wij brengen hier onze oprechte hulde aan Generaal van Heutsz, dien wij, toen hij was gewestelijke bestuurder van Atjeh en later Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, zoo goed op Atjeh hebben leeren kennen. Ondanks zijn eigenaardigheden was Generaal Van Heutsz toch door en door een gave persoonlijkheid, aan wien Nederland groote verplichtingen had voor de wijze, waarop hij het gezag heeft weten te bevestigen, overal in Indië. Onder hem verdwenen alle witte plekken op de kaart van ons Overzeesch gewest; hij was niet de man, die aan gezagsscherming deed en persoonlijk stelde hij geen prijs op loftuigen en op roem; wat het laatste betreft was hij het wel eens met Bilderdijk, die zeide dat roem het halve zand van een kerkhofschop niet waard is. Maar vergeten wij ook niet met en naast hem te noemen den eminenten geleerde Dr. Snouck Hurgronje, die thans nog een sieraad uitmaakt van de Leidsche universiteit, wens adviezen en grondige kennis van het land en volk, getuige zijn standaardwerk over de Atjehers, van zulk een onberekenbaren invloed is geweest op de daden van van Heutsz als gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden bij al het verrichte pacificatie-werk. Natuurlijk hebben wij hierbij niet over het hoofd te zien het aandeel daarin van al zijne medewerkers, militairen en burger-ambtenaren, die zoo talloze blijken gaven van zelfverloochening en zelfopoffering.

Waar wij hierboven onze waardeering voor het leger betuigden, waartoe wij ons krachtens onze ervaring bevoegd achten, zoo is zij volstrekt niet minder voor onze Marine, waarmede wij als bestuursambtenaar in verschillende rangen zoo telkenmale in aanraking mochten komen, zowel op Atjeh (na Toekoe Oc-

ENGELSCH EN DUITSCHE
— **HANDELS-** —
CORRESPONDENTIE
BOEKHOUDEN
GIPRONK
COLUMBUSSTR.
153
DEN HAAG
VOLLEDIGE
OPLEIDING VOOR ALLE
PRACTIJK EXAMENS

5544

GRENDDEL'S
BOUW- EN WONINGBUREAU
Bilderdijkstraan 37, Rijswijk Z.-H.
Telef. 118897
Gedipl. Beëd. Makelaar 5044
HET WONINGBUREAU VOOR RIJSWIJK EN OMSTREKEN

WENSCHT GIJ

bij Uw terugkeer in Nederland eene aangename bezigheid?
Fok dan edelpelsdieren in verbinding met pluimveeteelt!

Inlichtingen en adviezen worden gaarne gratis gegeven door N.V. Pelsdierenfokkerij „De Zilvervos” te Elspeet. — Tel. 3. 5059

WAAROM??

gaat U Uw welverdiend verlof doorbrengen in ongezellige, onvrije en meestal dure gemeubileerde woningen, terwijl wij U compleet naar Uw eigen smaak en billijk installeren en bij Uw vertrek binnen 12 maanden Uw meubilair weer voor tweederden (2/3) van den koopprijs terug nemen. 5622

Verkoophuis

101 GROOT HERTOGINNELAAN 101 - DEN HAAG
F. J. POT, Dir.

Het Paedologisch Instituut
te Amsterdam 5108
geeft paedagogische adviezen.

Directeur Prof. Dr. J. WATERINK.
Medisch Adviseur Prof. Dr. L. v. d. HORST.

TEL. 119445 TEL. 119445
De Bas & Co's Luxe Verhuur-Inrichting
SPECIAAL TARIEF VOOR BUITENRITTEN
TAXI'S 15 CENT PER K.M.
Dag en nacht geopend. Gratis voorrijden.
Kantoor: DEIMANSTRAAT 334 — DEN HAAG.
Betrouwbaar adres voor Indische families. 5143
TEL. 119445 TEL. 119445

N.V. Drogisterij
De „Salamander”
„De Haagsche Drogist”
Winkels door geheel Den Haag.
Rijswijk en Voorburg. 5050
Telefonische bestellingen onder no. 110454.

mar's sneuvelen in Febr. 1899 nabij Meulaboh), Djambi, Borneo als in de Ambonsche Molukken, vaak in kritieke tijden, zooals in het begin van den wereldoorlog in 1914 en 1915 bij de handhaving van onze neutraliteit in het uitgestrekte eilandengebied, hetwelk zoo geheel aan de bescherming en de hoede van onze Marine was overgelaten. Wij kunnen uit den aard der zaak hier niet in bijzonderheden uitweiden, hoe gaarne ook, waar immers tot de veel omvattende taak der Marine behoort de bescherming van handel en koopvaardij en van de visscherij en haar in de eerste plaats, in samenwerking met het Leger, de handhaving van ons gezag en de eventuele handhaving van onze neutraliteit is opgedragen, terwijl zij voorts belast is met de hydrographie wetenschappelijke ondernemingen en het loodswezen.⁶⁾

Bij alle waardeering van onze machtsmiddelen hierboven zal het duidelijk zijn, dat wij de paraatheid van leger en vloot in de eerste plaats van groote beteekenis achten, vooral waar de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat in deze tijden van zulk een ernstige crisis op economisch gebied, in Oost-Indië, een overwegend anti-Nederlandsch sentiment onder de inheemsche bevolking — meer dan in dagen van voorspoed — tot uiting zal komen. Wanneer verstoring van rust en orde daarvan het gevolg zou kunnen zijn, wat zich zoo gemakkelijk kan voordoen door toedoen van extremisten en hunne leiders, die, zooals bekend, altijd hun alibi⁷⁾ weten te bewijzen, zal het leger⁸⁾ en zeker ook niet het minst de politie paraat en waakzaam behooren te zijn, meer dan ooit.⁹⁾

De economische toestand van Oost-Indië is, wanneer wij na bovenstaande inleiding, daarvan hier een kort overzicht willen geven, van dien aard, dat hij in het afgelopen jaar en ook in de eerste helft van dit jaar zeer veel te wenschen heeft gegeven. — Al dadelijk valt de economische inzinking, eigenlijk dateerende van November 1929, te constateeren uit de begroting van 1931, met inbegrip van de aanvullingsbegrotingen, welke de navolgende cijfers vertoont:

Geheele dienst Gewone dienst Buitengew. dienst

Uitgaven	f 894.325.429	f 831.085.451	f 63.239.978
Middelen	„ 833.983.439	„ 823.479.923	„ 10.503.516

Alzoo te kort f 60.341.990 f 7.605.528 f 52.736.462

Uiteraard is het bovenvermelde tekort op den gewonen dienst ad. f 7.705.528 gebaseerd op de in de begroting voorkomende ramingscijfers. Waar sedert de opstelling der raming voor 1931 de landsmiddelen, als gevolg van de economische inzinking, een geweldigen teruggang hebben vertoond, ligt het voor de hand, dat het tekort in werkelijkheid een veel grooteren omvang zal nemen dan het hiervoor genoemde bedrag.

De tot herstel van het verbroken evenwicht door de Indische regering genomen maatregelen, welke door den Volksraad in buitengewone zitting zijn besproken, gaan dan ook veel verder dan het tekort van ruim f 7.6 miljoen zou vereischen.

De besluiten hebben de instemming van den minister en worden mitsdien door hem voor goedkeuring bij de wet in aanmerking gebracht.¹⁰⁾ Eenparig is het oordeel overigens van regeerings autoriteiten, de gansche pers — inlandsch en Europeesch — den handel, van directeurs van bankinstellingen, kortom van zakenmensen zonder uitzondering, dat de algemeene economische toestand in onze Oost bepaald slecht is.

Nog op 11 Mei van dit jaar heeft Dr. Ch. Bernard, hoofd van het departement van het Indische comité voor de Koloniale tentoonstelling te Parijs, aan een verslaggever van het Nederlandsch Correspondentie-bureau, die hem in zijn hotel hier ter plaatse kwam opzoeken, verklaard, dat er in den huidige toestand zeker geen lichtpunten zijn te vinden. Het is alleen de overtuiging, dat uiteindelijk alles weer goed moet komen, welke ons staande houdt, zeide Dr. Bernard. De situatie is volgens dien autoriteitspersoon daarom zoo moeilijk, omdat in een betrekkelijk kort tijdsverloop de omstandigheden sterk gewijzigd zijn. En aan deze veranderde omstandigheden moet men zich aanpassen. Men zal moeten wennen aan lage marktprijzen en aan een geringe consumptie. Daarom is het beslist noodzakelijk, dat de productie overal naar beneden gaat en daarom zoekt men ook steeds nieuwe wegen om den kostenden prijs der producten te verlagen.

Wanhopen aan de toekomst van Indië, zooveel is zeker, behoeft men niet en evenmin laat men in Indië den moed zakken, maar het kan niet ontkend worden, dat de vooruitzichten somber zijn. Daarbij komt nog, dat niemand zeggen kan of er binnen zes maanden dan wel over tien jaar eenige verandering zal komen. Onze eenige troost, is ten slotte de verzuchting van Dr. Bernard, dat de toestand op het oogenblik zóó slecht is, dat het waarlijk niet slechter kan worden. Aan het oordeel van een man als Dr. Bernard in zijn kwaliteit van hoofd van het departement van landbouw te Batavia, kunnen wij ontegenzeggelijk waarde toekennen, zij het ook, dat wij reeds te voren op de hoogte waren van het verloop van den economischen achteruitgang in Indië, met de gevolgen van dien, krachtens regeeringsverslagen, Indische dagbladartikelen en wat dies meer zij.

Men kan er zeker van zijn, dat als onmiddellijk gevolg van den ongunst der tijden op economisch gebied in Oost-Indië, bij een tekort van ruim 60 miljoen gulden, zie boven, de Indische regeering op bezuiniging bedacht, o.m. de salarissen van de landsdienaren heeft aangesproken om die met ingang van 1 Juli 1931 met 5 pct. en op 1 Januari 1932 met 10 pct. te verminderen. Dat een zoodanige vermindering hard valt is volgens de op 16 April gepubliceerde memorie van antwoord aan den Volksraad niet te loochenen, omdat in het algemeen bij de ambtenaren na elke salarisvermindering de behoeften-bevrediging zich onmiddellijk aanpast bij het werkelijk genoten salaris, waarbij het subjectief gevoel ontstaat, dat een lager peil van bevrediging niet meer mogelijk is. Dit psychologisch volkomen verklaarbaar verschijnsel, zegt de M. v. A. verder, geeft echter geen norm voor de vorming van een objectief oordeel nopens de vraag, of een uitgavenvermindering mogelijk is. Inderdaad is de regeering van oordeel, dat bij de invoering van de salarisregelingen van het oogenblik geen rekening is noch kon worden gehouden met de toestanden op economisch en financieel terrein, die thans zijn ingetreden. Zij is er, om in dit verband een voorbeeld te noemen, zeker van, dat, wie in 1924 zou hebben voorspeld, dat in 1931 de prijzen van vele der belangrijkste exportproducten van Ned.-Indië beneden die van 1913 zouden liggen, niet voor ernstig zou zijn gehouden, en toch is dit thans het geval. De door een salariskorting van 10 pct. te verkrijgen besparing van f 20 miljoen vormt 1.085 pct. van het belastbaar inkomen ad 1844 miljoen van alle ingezetenen van Ned.-Indië voor de inkomstenbelasting in 1928 — het laatste jaar, waarover de statistieke gegevens volledig uitgewerkt zijn.

Een korting van 5 ten honderd vormt 0.542 pct., al dadelijk ingaande met 1 Juli 1931. Noteeren wij hier nog even, dat ten aanzien van de door sommige leden opgegeven stijging van het totaal aantal landsdienaren in de jaren na 1925 wordt medegegeeld, dat de in het afdeelvingsverslag genoemde aantallen van resp. 94000, 17000 en 8000 ambtenaren voor 1930 den werkelijken toestand inderdaad benaderen.¹¹⁾ Tegenover een besparing van 20 miljoen zal naar globale raming de opbrengst der inkomstenbelasting tusschen 8 en 9 ton dalen, waarmee natuurlijk rekening is gehouden.

Een verlaging van den levensstandaard moet evenwel onder den drang der economische verhouding — evenzeer als deze reeds duidelijk in de niet-ambtelijke samenleving is ingetreden — aan de ambtenaren worden opgelegd. En hiermede is, ondanks alle protest, in Indië het pleit beslist, al vinden wij dat protest van ambtenaren uitgaande ook weinig sympathiek.

Men heeft zich bevreesd gemaakt over het lot der Indische pensioenen, want waar gaan wij heen, wanneer eenmaal het snoeimes van hooger hand wordt gehanteerd. — Daarom trent kan men gerust zijn krachtens de uitdrukkelijke bewoordingen van de Memorie van Antwoord inzake de Indische begroting voor 1931 aan de Eerste Kamer. Immers zoo luidt het letterlijk daarin: „Waar de salarissen der ambtenaren beslag leggen op ongeveer de helft van de uitgaven na aftrek van de niet voor vermindering vatbare lasten voor rente en aflossing van schuld en voor pensioenen (cursiveering van ons) bleef der Regeering haars ondanks geen andere weg over dan aanvaarding van den onaangename plicht, om ook de ambtelijke bezoldigingen in de verlaging der uitgaven te betrekken.”

De gepensioneerde landsdienaren kunnen dus gerust zijn.

Wanneer wij thans beginnen den economischen toestand van Java nader onder de oogen te zien, het hoofdeiland met zijn 41.719.524 zielen¹²⁾, dan levert al dadelijk de suikercultuur ons het aspect van een dusdanigen achteruitgang, dat de gevolgen daarvan, welke zich reeds nu doen gevoelen, goed beschouwd, voor de toekomst nog niet voldoende kunnen worden gewaardeerd, ook niet in verband met het plan Chadbourne. Wij kunnen constateeren, dat de suikercultuur jaarlijks een bedrag van f 75 miljoen onder de bevolking brengt.¹³⁾

Dr. H. C. Prinsen Geerligts heeft becijferd dat gemiddeld Java-suiker tegen de volgende prijzen van gulden per quintaal (d.i. 100 K.G.) is verkocht:

1924/25: f 24.26; 1925/26: f 18.77; 1926/27: f 15.76; 1927/28: f 17.60; 1928/29: f 14.25; 1929/30: f 12.37; 1930/31: f 8.37. Wanneer de gemiddelde kostprijs in de jaren 1924—1927 \pm f 13 heeft bedragen en in latere jaren \pm f 9.37, dan bemerken wij, dat over de geheele linie alleen het laatste jaar verlies heeft opgeleverd. Ongetwijfeld hebben ook in de jaren \pm 1929 eenige fabrieken geld op hunne exploitatie toegelegd, in 1930/31 eenige andere nog gewonnen, doch over het algemeen hebben de voorgaande jaren op Java winst en het laatste verlies gebracht en het is duidelijk, zegt de heer Prinsen Geerligts, dat een ieder verlangend is uit den tegenwoordigen toestand te geraken.

Een groot deel der producenten hoopt dat het Chadbourne-plan het middel zal blijken te zijn. Zie „Positie van de Java-suikerindustrie” in de Tele-

5125

Van der Linden's Woontechniek
Voor 't gedistingeerde Interieur
Meubelmakerij Behangerij Stoffeerdery Verhuizingen
VAN DER LINDEN
J. S. BACHSTRAAT 51 — UTRECHT
Fabriek OUDENRIJN 38 — Telefoon 14819
Vertegenwoordigers overal te ontbieden. 5162

DAMESSTOFFEN
ZOOWEL
VOOR DE TROPEN
ALS VOOR HOLLAND
IBOTHE
Keenestraat 21 Den Haag
STALEN WORDEN TEN
SPOEDIGSTE OP AANVRAGE
FRANCO GEZONDEN
DOOR GEHEEL NEDERLAND
5014

E. v. d. HOEK, UTRECHT
VOORHEEN C. VAN KUYK 5164
Verhuizingen onder volle garantie per gesloten autotapiseries door geheel Europa. Vakkundig personeel. Eerste klas materiaal. Zeer billijk. Vraagt vrijblijvend prijsopgaaf en ongevraagde tevredenheidsbetuigingen ter inzage. Pakkisten worden gratis bij elke verhuizing verstrekt. KANAALSTRAAT 104 BIS A TELEFOON 15711

**'s-Gravenhaagsche
Zwem- en Badinrichting**

Mauritskade — Telef. 113030

Twee afzonderlijke zwembassins voor dames en heeren den geheelen dag goepend. — Russische-, Turksche-, Electr. Licht-, Electr. Kuip-, Douche en Geneeskundige Baden. — Tarief gratis op aanvraag — 5107

FIRMA P. v LOON

De Ruitersstraat 18 — LEIDEN — Telefoon 1061
ZUIVERAARS

Specialiteit in het verdelgen van Kakkerlakken, Torren, Krekels, Mieren, Ratten, Muizen en Wandgedierten. 5630

WESSELING & Co.

ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN

LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)
TELEF. 2092 5635

Compl. Gem. kleine Villa te huur,

f 100.— p. m. 4 gr. 2 kl. kamers, badk., keuken, kelder.
BUSSUM, Meentweg 65

Te bevragen aldaar. 5195

UTRECHT

U F R A RADIO Radio-toestellen, direct op het lichtnet aan te sluiten (geén accu en anodebatterij), met ingebouwd luidspreker. Smaakvolle uitvoering in gepolitoerd notenhout. — Prijs f 195.—
UFRA-RADIO — UTRECHT
Wittevrouwensingel 2 (5145) Tel. 16024

VAN MARLE EN BIGNELL
 Lange Voorhout 58 's-GRAVENHAGE
 —
KUNSTVEILINGEN MEUBELVEILINGEN TAPIJVEILINGEN
 —
 Op aanvraag wordt Catalogus toegezonden

5551

graaf van 26 April 1931, 4e blad. Zooals bekend heeft de ondertekening van de internationale suikerovereenkomst, — het plan-Chadbourne — op 9 Mei te Brussel plaats gehad waarbij de heer Van Aalst als gedelegeerde is tegenwoordig geweest.

1) De vrij goede Maleische vertaling van „Zoo gij den vrede wilt, bereid u ten oorlog”. — (Si vis pacem para bellum), devies van „De Ambonees”, Vereniging van Amboneesche korporaals en soldaten in het Ned. Ind. Leger.

2) Zoo zullen uitgaven voor modernisering en de perfectioneering van het deel van de weermacht, dat zich in het bijzonder richt tegen aanvallen van buiten voorshands achterwege moeten blijven, althans binnen de engst mogelijke grenzen worden teruggebracht.

Legerinkrimping wordt onder de huidige omstandigheden reeds voor de begroting van 1932 overwogen, terwijl op de gewone uitgaven voorloopig een bezuiniging van ruim 4 miljoen is gevonden. Nog verdere bezuiniging wordt door de Regeering overwogen door een reorganisatie van het leger zelf.

3) Over het leger in Ned.-Indië in verband met het bestuur en de politie verschenen belangrijke artikelen onder den titel „Waar gaat het in Indië met het leger naar toe” van de hand van den voormaligen legercommandant, den Luit.-Generaal K. F. E. Gerth van Wijk in Het Vaderland van 13, 14, 24, 28 en 30 Dec. 1929, 27 en 28 Jan. 1930, naar aanleiding waarvan tal van ingezonden artikelen van Oud-officieren van het N. I. L. in begin Jan. en Febr. 1930. Van groote deskundigheid en o.i. juist inzicht inzake de politie in Ned.-Indië, gekant tegen de artikelen van den oud legercommandant G. v. W., geven blijk de artikelen van den oud-Inspecteur der Algemeene Politie in Ned.-Indië, A. Hoorweg, in Het Vaderland van 3, 4, 24, 25 en 29 Jan. 1930, onder denzelfden hoofdtitel met bijtitel „Het Indische leger moet een steun, geen beletsel zijn voor een gezonde politieke en economische ontwikkeling in Ned.-Indië”. Zie ook van dezen zelfden schrijver het belangrijke artikel „Politie, Leger en Veiligheid in Ned.-Indië” in de Indische Gids, afl. Febr. en Maart 1929. Ten slotte zij hier de aandacht gevestigd op het artikel „De Organisatie van onze Weermacht — Van meerdere zijden wordt thans de topzwaarte erkend” („Van onzen militairen medewerker”) in Het Nieuws van den Dag voor Ned.-Indië van 17 Febr. 1930. Tweede Blad, zijnde met verwijzing naar de Sumatra-Post van 4 Febr. 1930 geen malsche kritiek op de artikelen van den oud-Legercommandant Gerth van Wijk en op zijn legerbevelhebberschap. — Zie voorts „Een moeilijk Indisch Probleem”, door Mr. N. J. Vellenga, — „Europeesche militairen in het leger”, in Het Vaderland van 19 Maart. Avondbl. C. — Het Indische leger is 30.000 man sterk, hoofdzakelijk inlandsche soldaten; waarin zeer weinig europeesche afdelingen voorkomen.

Engeland heeft tegenwoordig in Britsch-Indië met 350 miljoen inwoners, een troepenmacht van 60.000 europeanen en daarnaast ongeveer 175.000 man inheemsche militairen.

4) Met de verdere reorganisatie van de algemeene politie in Ned.-Indië, waaronder verstaan wordt stads- en bestuurspolitie, evenals veldpolitie en gewestelijke recherche wordt steeds voortgegaan, terwijl het corps gewapende politie in de Buitengewesten, behalve in Menado en de Molukken, hetzij vervangen door het leger, hetzij omgevormd werd tot veldpolitie, v.n.l. in de jaren 1923—1926.

5) Het standaardwerk „De Atjehers” van Dr. C. Snouck Hurgronje verscheen in 1893—1894 in 2 deelen, ter Landsdrukkerij te Batavia. Van dat boek, in ons land sinds geruimen tijd uitverkocht, is in 1906 bij de firma „voorheen E. J. Brill” te Leiden een engelsche vertaling verschenen met medewerking van den schrijver bewerkt door wijlen den heer A. W. S. Sullivan, een britsch hoofdambtenaar te Singapore. Die voorrede is door den schrijver vooral voor buitenlandse lezers bestemd, maar is zoo rijk aan

inhoud en zoo leerzaam, dat ze alleszins van groote waarde blijft voor ons hollanders.

6) Wij vestigen hier de aandacht op het werk van den vice-admiraal b.d. F. Bauduin „Het Nederlandsch Eskader in Oost-Indië 1914—1916, benevens eenige beschouwingen over onze marine”, met kaart en platen — 's Gravenhage — Martinus Nijhoff — 1920, juncto het werkje „Wat onze marine in den oorlogstijd heeft gedaan en wat ons volk thans moet doen.” Met toestemming van Directie en Redactie van Het Vaderland uitgegeven door het Hoofdcmité voor een Marine-rampenfonds en een Marine-monument — 1920. Zie ook in het Marineblad van Maart 1931 „Communisme en Extreem-Nationalisme in Indië” — „Is het Inlandsch marine-personeel betrouwbaar”, van den luitenant ter zee W. S. van Braam.

7) Een *alibi* n.l. naar de opvatting van een Ierschen „Paddy” die als getuige voor de rechtbank moest verschijnen. De rechter vroeg hem of hij wist en begreep, wat een *alibi* was.

De Paddy antwoordde: „Zeker, zeker, Edelgestreng.”

„Zoo, zeg mij dan eens, wat gij daaronder verstaat?” vroeg de rechter.

Paddy verzamelt al zijn geest- en denkkraft en produceert ten slotte deze prachtige definitie: „Een *alibi* is, Edelachtbare, als ik nadien kan bewijzen, dat ik niet geweest ben, waar ik was, toen ik een misdrijf beging, zoodat ik ten slotte de daad ook niet kan hebben gedaan.”

8) Wij verwijzen in bevonstaand verband naar het belangrijke artikel van Mr. N. J. Vellenga: „Een moeilijk Indische probleem” in Het Vaderland van 19 Maart 1931. Avondbl. C. en v.v. I „De Europeesche militairen in het leger.”

9) Nadat wij dit geschreven hebben meldt Aneta, dat nog enkele uit Ned.-Indië uitgeweken Inheemschen verblijf houden in Singapore en op de omliggende eilanden. Van deze plaats uit wordt door deze uitgewekenen het communisme en extremisme gepropageerd in sommige deelen van de buitengewesten, zooals West-Borneo en Djambi. Het voornaamste object van de propagande schijnt te zijn opruiming tegen het blanke ras. Bovendien houden ook vele hylan-Chineezers, onder wie zich talrijke communistische propagandisten bevinden, zich aldaar op tengevolge van het feit, dat de immigratie-bepalingen in Singapore en op de Straits-Settlements minder streng zijn dan in Ned.-Indië. Van daar uit kunnen zij gemakkelijk per prauw oversteken naar Ned.-Indië voor een tijdelijke actievoering. De Indische politie en de politieke recherche zijn voortdurend zeer actief en zeer waakzaam, zoodat het succes dier propaganda onbetekenend kan worden geacht. — Aneta telegr. 11 Juni 1931.

10) Volgens de laatste bekende gegevens kan thans het tekort over 1930 becijferd worden op rond f 137.000.000, waarvan 52.9 miljoen op den buitengewonen dienst, terwijl voor 1931 een tekort wordt verwacht van f 172.000.000, waarvan 37.4 miljoen ten laste van den buitengewonen dienst. De bezuinigingsmaatregelen, welke in totaal besomd worden op een uitgavenvermindering van rond f 37.5 miljoen (f 15.5 miljoen onder den buitengewonen dienst) zijn hierin volledig verwerkt.

Hoe zorgelijk de toestand ook moge zijn, voor een vergedreven pessimisme, bestaat volgens den Minister van Koloniën geen reden, waar de regeering vast besloten is zich tot het uiterste in te spannen om het ernstig verstoord begrotingsevenwicht binnen redelijken tijd te herstellen. — (M. v. A. op het wetsontwerp tot goedkeuring van de besluiten van den gouverneur-generaal van Ned.-Indië tot nadere wijziging en aanvulling van de begroting van Ned.-Indië over het dienstjaar 1931).

11) Volgens de Mem. v. Antw. bedraagt het aantal actief dienende landsdienaren: Europeesche burgerlijke 18.000; Inlandsche burgerlijke 100.000; Officieren 1400; Onderluitenanten 200; Europeesche militairen 7000; Inlandsche militairen 31.000. — (Aneta-telegram van 8 Juli 1931).

12) Buitengewesten 19.011.501 zielen, totaal Ned. Indië 60.731.025 zielen, volgens het tweede deel van de voorloopige uitkomsten van de volkstelling 1930.

13) Zie „De Malaise in de Indische Cultures” door G. A. P. Weijer, oud-chef der cultures der Internatio, voordracht in de vergadering van het dept. Den Haag der Ned. Maatschappij voor Nijverheid en Handel, op 18 Maart 1931 — Het Vaderland van 19 Maart '31 Ochtendbl. A.

HUWELIJK.

Jonge dame, 27 jaar, knap uiterlijk, levenslustig, zoekt kennismaking met gefortuneerd heer. — Brieven no. 5198 bur. van dit blad, Wagenstraat 37, Den Haag.

PENSION „HOLLAND HOUSE”

Eerste Rang Familie-pension, Bezuidenhout 78A, Den Haag. Opper. in 1915. Telef. 771354. 1e Et. en Parterre f 4.—, 2e Et. f 3.—, kinderen halven prijs, alles inbegr. Per maand belangrijk goedkoop. Zeer ruime kamers en suite, gesch. v. fam. met kinderen. 5199

Van Week tot Week.

Van Maandag 13 tot Zondag 19 Juli.

Het Japansch oefeningseskader bestaande uit de kruisers Izumo en Yacumo is 13 Juli j.l. te Tandjong-Priok op bezoek binnengevallen.

De regeering zegt in de Mem. van Antw. inzake de afd. Onderwijs van de begroting voor het dienstjaar 1932, dat de door verscheidene leden uitgesproken afkeuring over de in De School verschenen artikelen in verband met de salariskorting en de benoeming van den nieuwen Gouverneur-Generaal, waarin de brochure „Petroleum-adel” werd aangehaald en verschillende beschuldigingen werden gelanceerd aan het adres der Koninklijke, door de regeering geheel wordt gedeeld. De regeering heeft vooral het oog op de houding van genoemd orgaan bij het bekend worden van de benoeming van den nieuwen G.G. De dir. van onderw. is uitgenoodigd de betrekkingen tusschen zijn dep. en het Ned.-Ind. Onderwijzers Genootschap te verbreken tenzij deze vakvereniging, welke thans onder leiding van een nieuw hoofdbestuur staat, de onaanvaardbaarheid van de geleverde critiek inziet en erkent.

Dat zou een Prinhtah aloes betoel genoemd kunnen worden.

De gedelegeerden van het Nederlandsch Handelsbureau te Kaapstad, de heeren Schuurmans Stekhoven en Donker, resp. voorz., en secr. van dat bureau, hebben ontvangsten gehouden te Batavia, Semarang en Soerabaja. In de kringen van importeurs en exporteurs bestond hiervoor geweldige belangstelling.

De G.G. heeft de delegatie in audiëntie ontvangen, waarbij Z.E. zeer groote belangstelling toonde voor de ontwikkeling van den handel tusschen Ned.-Indië en Zuid-Afrika.

De algemeene indruk is, dat de vooruitzichten voor den onderlingen handel tusschen Ned.-Indië en Z.-Afrika zeer gunstig zijn.

De heer Donker scheepte zich 15 dezer in op het s.s. Houtman van de K.P.M., welk schip en 8 Augustus te Kaapstad zal aankomen. De heer Schuurmans Stekhoven zal een uitgebreide reis ondernemen door Ned.-Indië, na afloop waarvan hij zich zal inschepen op het s.s. Tasman van de K.P.M., welk schip op 15 Augustus voor de eerste maal in den geregelden dienst op Z.-Afrika zal vertrekken en op 8 September te Kaapstad zal aankomen.

Ingediend is een wetsontwerp tot goedkeuring van het besluit van den gouverneur-generaal van Ned.-Indië tot nadere wijziging en aanvulling van afdeling III van de begroting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1931, welk besluit ten doel heeft, de sanctie van den begrotingswetgever te verkrijgen op de invoering van een nieuwe belasting in Ned.-Indië, n.l. een bieraccijns, in verband met het feit, dat de brouwerij, welke door de N.V. Ned.-Indische Bierbrouwerijen te Soerabaja wordt opgericht, in de tweede helft van het loopende jaar in productie zal komen. Ook elders wordt de oprichting verwacht van bierbrouwerijen, uitgaande van andere concerns zoodat binnenkort een belangrijk gedeelte van den bierimport door in Indië gebrouwen bier staat te worden vervangen.

In de eerste twee jaren zal een accijnsbedrag van 3 cents per liter worden geheven. Zal „Tjap Koentji” weldra worden bijgezet?

Men verneemt, dat in Ned.-Indië uit Amerika een telegram is ontvangen van den plaatsvervangend staatssecretaris Castal, dat melding maakt van een beslissing d.d. 25 Juni, dat section 307 van de gewijzigde tariefwet (amendment-Blaine) niet in werking treedt vóór 1 Januari 1932. Het Treasuri Departement wil geenerlei meening uiten ten aanzien van de door de Amerikaanse tabaksmaatschappijen geuite bewering als zou Amerika voldoende dekblad produceeren teneinde in de consumptiebehoeften te kunnen voorzien. Zeer waarschijnlijk zal de Deli-oogst 1931 onbelemmerd in Amerika kunnen worden ingevoerd.

In het afdelingsverslag van den Volksraad worden uitvoerige inlichtingen gevraagd over de stranding van H. Ms. „Sumatra”.

Voorts wordt gevraagd of met den bouw van den kruiser reeds is aangevangen. Men meende zelfs, dat de aanbesteding nog niet had plaats gehad. Verscheidene leden zouden, zoo dit juist is, willen aandringen op tijdelijke opschorting van den bouw met het oog op de financiële omstandigheden. Anderen waren van oordeel, dat de noodzakelijke vlootherstelling niet nog langer op zich mag laten wachten.

Onze modelkamers
zijn een voortdu-
rende, doch steeds
wisselende tentoon-
stelling, voor ieder
toegankelijk.

MEUBELFABRIEK
MESKER
PARKSTRAAT 10
DEN HAAG

5604

De heeren mr. P. M. C. J. Hamer en N. van Zalinge waarschuwen respectievelijk namens de Vaderlandsche Club en de Economische Groep tegen uitbreiding van de gouvernements palm-oliecultuur. Zij kondigen een amendement aan, strekkende tot schrapping van uitgaafposten voor de palmoliefabriek.

In bij de suiker belanghebbende kringen op Java heerscht de algemeene overtuiging, dat de huidige toestand bij de V.I.S.P. onhoudbaar is ten aanzien van de behartiging van de suikerbelangen. Men vraagt zich af, waarom het bestuur van de V.I.S.P. niet wil inzien, dat de verkoopsmacht naar Java moet worden overgebracht, waar de suikerhandel zich geconcentreerd heeft en dus uitsluitend van noodzakelijk contact met de afnemers sprake kan zijn. De indruk is gevestigd, dat de V.I.S.P. te Amsterdam de bestaande en opkomende bedreigingen tegenover het afzetgebied in het Oosten onderschat, terwijl deze op Java steeds sterker worden gevoeld. Inmiddels wordt het twijfelachtig geacht of de moeilijkheden, welke de toekomst zeer vermoedelijk aan Java zal brengen, kunnen worden opgelost door de benoeming van adviseurs, vooral indien Java niet volkomen vrijheid van handelen heeft en door snelle actie aan de groote moeilijkheden het hoofd kan bieden.

Een rapport naar aanleiding van het feit, dat een onderwijzeres aan de Holl.-Chineesche Mlaten-school te Semarang een leering zeer ongepaste strafregels liet schrijven, heeft verschillende feiten aan het licht gebracht, waarin de regering aanleiding heeft gevonden om: 1e. den officier van justitie te Semarang te verzoeken na te gaan of er aanleiding bestaat voor een justitieel onderzoek; 2e. met ingang van heden alle subsidies aan de Mlaten-school in te trekken.

Bij de behandeling der begroting van Landbouw vroeg de heer dr. G. S. S. J. Ratu Langie (Perserikatan Minabassa) aan de regering of de levering van een miljoen ton Cuba-suiker aan China binnen het raam van het Chadbourne-plan valt en of voorts het contract tusschen Cuba en China mderdaad beoogt den bouw van raffinaderijen, uitgebreide verkoopsorganisatie, financiering door de National City Bank of New York en steun aan de Nanking-regering. Spreker neemt aan dat aldus na afloop van de Chadbourne-overeenkomst herovering van de Chinamarkt door de Java Suikerindustrie onmogelijk zal zijn.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Vacantie!

Een heerlijke tijd van ontspanning en dit vooral wanneer gij weet gewapend te zijn tegen doorzitten, zonnebrand, smetten en stuklopen, omdat

In Uw koffer of fietstasch

aanwezig is een doos of tube van de heerlijk verzachtende en genezende 5492

PUROL

In dozen van 30-60-90 ct. Tube 80 ct. Verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Speciale dienst voor inheemsche kunst in Marokko.

Reeds meermalen wezen wij er hier op, dat in de Fransche koloniën veel meer van regeeringswege gedaan wordt in het belang der inheemsche kunst, dan bij ons in Indië. Hierop kregen wij onlangs weder een zeer sprekende bevestiging, toen wij in de *Cité des Informations*, ter wereldtentoonstelling te Vincennes, door den dienstdoenden ambtenaar in de afd. Marokko aldaar, bij onze navraag desbetreffende, gewezen werden op een in Juli j.l. verschenen speciaal nummer van het Tijdschrift „*La Vie Technique, Industrielle, Agricole et Coloniale*”, geheel gewijd aan Marokko, een prachtwerk met talrijke fraaie foto's verlicht, waarin onder het hoofdstuk: *Tourisme et Arts indigènes* een officieel gedocumenteerd artikel voorkomt van den deskundigen Prosper Ricard getiteld: *Les Arts marocains et leur Rénovation*. Daaraan ontleenen wij het volgende:

De geschiedenis der Marokkaansche kunst, welke spreekt uit talrijke monumenten, vertegenwoordigt een zeer belangrijke schoonheidsleer, die zich gedurende meer dan tien eeuwen heeft ontwikkeld onder het beheer van beroemde vorsten, die niet alleen uitblonken door politieke en militaire hoedanigheden, maar ook door hun liefde voor pracht en praal, waarvan de door hen nagelaten kunstschaten duidelijk getuigenis afleggen. Hun voorbeeld op kunstgebied werd en wordt nog wel gevolgd ook door minder hooggeplaatste, doch evenzeer vermogende personen, die in staat zijn groote sommen te besteden voor het bouwen en inrichten van weelderige woningen. Dit komt zoowel op het land, als in de steden voor, maar op geheel verschillende wijze, in verband met behoefte en smaak, hetgeen zich ook in de kunstbeoefening uit. Op het land neemt de weefkunst een groote plaats in. De grondstoffen daartoe worden in overvloed geleverd door de kudden. Van de wol der schapen en de haren der geiten en kameelen worden pracht-weefsels vervaardigd, voor meubels, woningversiering en kleeding. Ook van palmbladeren en vezels, soms met dierlijke grondstof vereenigd, worden bijzonder mooie matten gemaakt. Ook het aardewerk trekt de aandacht, al is het eenvoudig, veelal uit de hand gedraaid en zonder oven gebakken, omdat vorm en versiering kunstzinnig zijn. Aan houtbewerking wordt weinig gedaan, maar daarentegen is er een groote verscheidenheid op het gebied van sieraden in geseleerd zilver, dikwijls geëmailleerd of met kostbare stenen ingelegd, als onontbeerlijke tool der vrouwen, die ze beschouwen als talisman of als een gemakkelijk te realiseren kapitaal.

Deze producten van landelijke berker — kunstvlijt — zijn uitingen van een zeer oude beschaving, in iederen volksstam bij traditie, zondernoemenswaardige verandering voortgeplant. Hoewel de versiering bestaat uit rechtblijvende, geometrische figuren, zijn de combinaties ervan dikwijls verrassend en zeer verscheiden, al naar de verschillende volksstammen, waarvan ze afkomstig zijn. Iedere streek heeft haar eigen kenmerken.

Met uitzondering van enkele vorstelijke versterkte burchten, valt er in het landelijke op architectuurgebied niet veel te bewonderen, in de steden daarentegen zeer veel. Daar heerscht een Islamitische beschaving. De moskee is een echte tempel, waarvan men het karakter terugvindt in alle bouwwerken. Ieder huis bestaat uit een middenhof, waarop alle woonvertrekken uitkomen. Ook de paleizen hebben denzelfden vorm in het groot, vermenigvuldigd en van tuinen voorzien en zelfs de openbare gebouwen zijn op denzelfden leest geschoeid. Naast de bouwkunst hebben zich in de steden de woninginrichting en kleeding van zelf veel meer ontwikkeld dan op het platteland, vandaar dat er de arbeid groepsgewijze verdeeld moest worden, terwijl die op het land als huisvlijt geschiedt en dan ook veel eenvoudiger bleef.

In de steden ontwikkelde zich de kunstarbeider meer en meer, werkte al rijker en geraffineerder, stelde zich niet meer tevreden met de inheemsche grondstoffen, doch betrok vreemd materiaal, soms van heel ver weg. Als gevolg daarvan werd er ook meer voortgebracht, met het doel om door export met winst de gemaakte kosten te dekken.

Zoодоende hebben bepaalde Marokkaansche kunstprodukten een zekere beroemdheid in het buitenland verworven, o.a. het aardewerk, het houtsnijwerk, alsook de wollen en zijden weefsels van Fez, het koperwerk van Mogador, het beschilderde houtwerk en het ijzersmeedwerk van Meknès, het lederwerk van Marrakesh, de tapijten van Rabat, de kleeden en matten van Salé; zoo hebben enkele plaatsen ieder een eigen soort van kunstarbeid, als specialiteit behouden en is o.a. het borduurwerk van Rabat, van Salé, van Meknès, van Fez, van Tetouan onderling verschillend.

Bij de bekeering tot den Islam, hebben de stedelingen alle bouwvormen van den Spaansch-Moorischen stijl overgenomen, zonder heelemaal de in-

heemsche (berbersche) elementen uit te sluiten, maar deze zijn toch dusdanig vervormd, dat men ze niet op het eerste gezicht herkent. Dit veelal rechtlijnig geometrische ornament der landelijke bevolking, wordt bij de stedelingen veel losser en vrijer, helt meer tot de gebogen vormen over, in overgroote verscheidenheid. Opmerkelijk is ook, dat in de steden een voorliefde bestaat voor heldere kleuren in zeer gedurfde combinaties, terwijl op het land slechts sobere tinten in strenge kleurschakeeringen gebruikt worden.

Naar schrijver meent zou dit laatste een gevolg zijn van gebrek aan kennis op het gebied van verven. Onzes inziens is het verschijnsel, dat zich immers evenzoo voordoet in Insulinde, eerder toe te schrijven aan den import van slechte anilineverfstoffen, hetgeen een smaakbedervende invloed heeft gehad op de bewoners der steden langs de kusten.

Teekenen van verval.

Tout comme chez nous.

De schrijver vervolgt o.m.:

Degenen, die in de gelegenheid zijn geweest de Marokkaansche kunst vanaf het begin dezer eeuw te leeren kennen, zullen zeker opgemerkt hebben, dat ze dezelfde invloeden heeft ondergaan als de Algiersch-Tunesiaansche: vervalsche grondstoffen, slordige afwerking, verschrompde kleuren, ont-eeren de voortbrengselen, waaronder men vroeger toch zulke kunstschaten vond. Zoodra Frankrijk het protectoraat over Marokko verkreeg, toegang kreeg tot de gebouwen, bleek dit kwaad nog groo-teren omvang te hebben genomen, alles tot zelfs de beroemde moskeeën, verkeerden in een toestand van verval, niet alleen onder den tand des tijds, maar soms ook onder den wansmaak der menschen.

Het scheen alsof niemand er prijs op stelde, het kostbare kunst-erfdeel der vaderen te bewaren.

In de *sauhs* — verkoopplaatsen — moest men soms urenlang met tegenzin zoeken tusschen hoop-pullen, om iets te vinden. De kooplieden zelf zonder goeden smaak, wisten hun waar niet te kiezen. Als men een rijke nam in de werkplaat-sen der kunstnijveren, moest men zich verwonde-ren over onbegrijpelijke feiten wat betreft hun keuze van grondstof, hun manier van afwerking en hun opvatting van stijl.

Het volk vegeteerde. Zonder leiding en zonder idealen, leed het onder de Europeesche concurrentie, welke door den plaatselijken koophandel in zijn ondoordachte geldzucht in de hand werd ge-werkt en uitgebreid, tegen het algemeen belang in, zoodat geheele gilden van kunstnijveren te gronde gingen, omdat hun kunstuitingen en hunne inkom-sten steeds verminderden.

Door het aanleggen van havens en verkeerswegen, het bevorderen van den Europeeschen handel, zou door Fransche tusschenkomst dit kwaad nog ver-gergd kunnen zijn, waardoor het algeheele verval der kunstindustrie en der kunstnijveren zich, vooral tijdens den oorlog, in enkele jaren zou hebben voltrokken.

Maar tot het Fransche program van opheffing van het land en bevolking behoorde ook het be-houd en het herstel der oude kunstwerken, zoo-wel als de vernieuwing en bevordering der kunst-ambachten en ómgang zoódoende 't gevaar, door den traditioneelen kunstzin er voor te hoeden.

Daartoe werd een geheele organisatie in het leven geroepen: *le Service des Arts indigènes*, een dienst van inheemsche kunst, als onderdeel van de departementen van het Openbaar Onderwijs, van Schoone Kunsten en van Oudheden. Deze begon met het meest noodige: de oprichting van Musea voor Mohamedaansche Kunst en maatregelen te nemen tot opheffing en bevordering der kunstam-bachten.

De Musea.

Het museum, de Toonkamer, was het uitgangspunt vóór alles. Men begon met uit oude kunstschaten een zoo groot mogelijke, uitgelezen verzameling bij-een te brengen, welke ten dienste kwam der alge-meene kunstopvoeding, zoowel van de ambtenaren van dienst, van de kunstnijveren, van kunstliefheb-bers als van opkoopters.

1e. In de eerste plaats van de ambtenaren, die, hoewel reeds op kunstgebied ingewijd, zich moesten inleven in de aangelegenheden der Marokkaansche kunst, die bestudeeren, onderling vergelijken, om daardoor te komen tot logische maatregelen.

2e. Voor de kunstnijveren zelve, behoorende tot de weinig toegankelijke Islamitisch kringen, die zoo spoedig het werk hunner handen uit het oog verliezen, want het ambachtsonderwijs, op technisch en artistiek gebied bestond van oudsher uit onder-

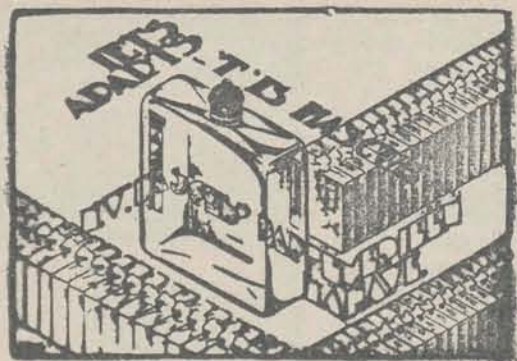
VICTORIA-WATER
OBERLANNSTEIN

HEERLIJK

GEZOND

NATUURLIJK BRONWATER

5504

5606

richt van meester op leerling in de werkplaats en men begrijpt hoe 't hiermee gesteld is, wanneer de patroons te veel materiele zorgen hebben.

3e. Voor de liefhebbers, vooral de Europeesche, kenners en belangstellenden, die dikwijls de middelen en den weg niet weten om in de volgepropte Mohamedaansche verkoopplaatsen een goede keuze te doen.

4e. Voor de opkoopters, waarvan de meesten ontbloeit zijn geraakt van goeden smaak en nu door het vreemde, nieuwe aangetrokken, rijp en groen opkopen, hetgeen ten zeerste betreurenswaardig is, omdat de minderwaardigheid er door wordt aangewakkerd.

Op het oogenblik is Marokko reeds in het bezit van drie kunst-musea: een in de oude hoofdstad van Fez, de tweede in de administratieve hoofdstad van Rabat en de derde te Meknès, de vorstelijke zetel, reeds rijk bloeiend in de 17e en 18e eeuw.

Omtrent het wezen en de gevolgen dezer instellingen de volgende week.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Engeland en Britsch-Indië.

Het *Soer. Hbl.* (10/6, 3de bl. „Alg. Commercieel Overz.”) vestigt de aandacht op eenige beschouwingen in de „Daily Mail” van de hand van den bekenden pers-koning, *Viscount Rothermere*, die tot die kleine groep van mannen behoort — als prof. Keynes, prof. Cassel, dr. Schacht, mr. Trip, prof. Treub e. a. — die met hun meeningen aanvankelijk vrijwel alleen staan, later echter door de feiten meestal in het gelijk gesteld worden. Het standpunt van *Viscount Rothermere* is, dat *Engeland in Britsch-Indië* zal blijven regeren, zooals tot nu toe het geval is geweest of anders dat land eenvoudig aan zijn lot zal moeten overlaten, omdat het onmogelijk zal blijken een dominion status te vestigen, vanwege den haat, welke de Hindoes en Moslims elkaar toedragen. Het Britsche leger in Br.-Indië is de zuil, waarop alles rust; is eenmaal dat leger teruggetrokken, dan zal het land ten prooi vallen aan een chaos en zullen de Engelschen eenvoudig weggejaagd worden. Uit de geschiedenis van *Portugal* kan blijken, wat het voor *Engeland* zou betekenen, indien het Br.-Indië verloor. De 16de eeuw was voor *Portugal* de gouden eeuw en *Lissabon* was de rijkste stad der wereld. Van af het oogenblik, dat *Engeland* het eiland *Bombay* verkreeg, het eerste kroon-territorium van *Portugal* in Br.-Indië, begon de glorie van *Portugal* te tanen; de Engelschen volgden aldra het voetspoor der *Portugeezen* en maakten er groote winsten. *Portugal* is een duidelijk voorbeeld van wat de vrije vaart op Indië beteekent; eens heerscher der zeeën, is *Portugal* thans afgedaald tot een Staat van den derden rang. Het *Britsch-Indië* van heden is het *Indië*, zooals het gemaakt is door *Engeland*. De slogan van „*Indië* terug aan de *Indiërs*”, is onzin; vóór dat de Engelschen een geregeld bestuur vestigden, was het een land met jungle, moerassen en gruwelijke gebruiken. De kleine groep van *Nationalisten* ontleent haar kracht aan de rijke katoenfabrieken van *Bombay*, welke arbeiden met jeugdige kinderen en die rijk zijn geworden door de voordeelen, welke *Engeland* in Br.-Indië heeft gebracht. Het is deze groep van personen, welke gaarne een nationalistisch gouvernement zou willen zien, ten einde ten slotte alle *Britsche* goederen uit te sluiten en van de Br.-Indische markt een uitsluitend monopolie voor zich zelf te maken. Eveneens streven deze lieden naar een annullering der Br.-Indische schulden, opdat zij zich zullen kunnen verrijken met de door *Engeland* gedane investeringen. *Engeland* was evenals *Portugal* een onbetekenend land, alvorens het belangen had in Indië; gelijk dat land zal *Engeland* opnieuw onbetekenend worden, wanneer het *Indië* verliest.

Onderwerpen van internationalen- of Interkolonialen aard treffen wij aan in de *Java-Bode* (10/6 „Indo-China”; 11/6, 2de bl. „Burma”; 15/6, 2de bl. „Br.-Indië”; 16/6 „Annam”) en het *Soer. Hbl.* (8/6 „De talent Staat”; „Engeland”; 3de bl. „Australië”; 9/6 „De Basken”; 10/6 „Nedjd”; 12/6 „Italië”; „Duitsche brieven”; 4de bl. „Canadaesche beschouwingen”; 13/6 „Indo-China”; „Engeland”; over Br.-Indië).

De verhoudingen in de koloniale samenleving.

De *Ind. Cour.* (Deli Crt. 17/6) bevat een verslag van

den redacteur in Nederland van een interview met *Jhr. Mr. B. C. de Jonge*, den nieuwen Gouverneur-Generaal. Het gesprek kwam o.m. op de verhoudingen in de koloniale samenleving. Z.Exc. verklaarde met nadruk, dat hij het uit den boeze acht, het sociale leven in de kolonien met een gemengde bevolking uitsluitend te organiseren op raciaal grondslag. Het komt nog voor, dat er sociëteiten en andere vereenigingen zijn, die den Inlander weren, alleen omdat hij Inlander is; soms zijn de statuten op dit punt zelfs zeer imperatief. De heer *De Jonge* is nu van oordeel, dat deze onnatuurlijke scheidingslijn tusschen *Blank* en *Bruin* dient te verdwijnen, omdat zij uit den tijd en onlogisch is en de tegenstellingen noodeloos verscherpt. Natuurlijk — aldus de nieuwe Landvoogd — heb ik het niet in mijn hand sociëteits-reglementen en soortgelijke voorschriften te veranderen, maar voor zooverre mijn invloed zal reiken, zal ik toch trachten meerdere onderlinge waardeering tusschen de rassen aan te kweken. Ik begrijp heel goed, dat men maar niet iedereen tot een besloten vereeniging, welke een strict privé karakter draagt, kan toelaten; hier in Den Haag gaat men toch ook selectief te werk bij het aannemen van leden voor de „*Witte*”, maar ik zie volstrekt niet in waarom een beschaafd *Nederlander* een beschaafden *Javaan* van gelijke ontwikkeling en standing niet in zijn gezelschap wenscht. In dezen tijd dienen wij ruim te denken en geen aanleiding te geven tot verbittering door vast te houden aan zekere tradities, die wortelen in een verleden, dat voorgoed afgesloten dient te worden. Aan den anderen kant treft men wel *Inlanders* aan, die al te licht geneigd zijn te denken, dat een krenkende bejegening, hun aangedaan, uitsluitend haar oorzaak vindt in het ras, waartoe zij behooren. Dit is natuurlijk ook een fout; de aard van individueele betrekkingen mag niet steeds bekeken worden van uit den raciaal gezichtshoek.

Wij verwijzen naar de *Java-Bode* (11/6 „Over Interviews”) en het *Bat. Nusb.* (11/6 „Gevaarlijke Sport”).

De opening van den Volksraad.

Voor de laatste maal in zijn ambtsperiode heeft *Gouverneur-Generaal Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff* den *Volksraad* op 15 Juni geopend. Voor de eerste maal bevonden zich in het *Hertogspark* dertig vertegenwoordigers der *Inheemsche* bevolking onder de toehoorders. Het *Bat. Nusb.* (16/6, 3de bl. „Opening”, R.) kon op dezen dag niets constateeren, dat tot vreugde stemt. De begrooting vermeldt voor 1931 een tekort van f 135 miljoen, dat voor 1932 tot f 73½ miljoen is teruggebracht. *Bezuiniging* en *belastingverhoging* wisselen elkander af; de druk op de ambtelijke salarissen vindt thans een pendant in verhoging der invoerrechten met 10 procenten, verzwaring der vennootschapsbelasting en der inkomstenbelasting tot 40 procenten, verhoging der benzineaccijns tot 9, en de heffing eener vermogensbelasting. Een voordeel is er: dat thans de samenstelling der begrooting niet langer op ficties berust. De kwade kansen, die jarenlang zijn genegeerd, komen thans eindelijk volledig tot uitdrukking. De toestand is zoo ernstig, dat de Regeering aanspraak kan doen gelden op *aller medewerking*. Vooral de *Volksraad* zal dit moeten bedenken. Zijn houding zal niet alleen der Regeering een machtigen steun kunnen zijn, maar tevens zijn prestige — in nieuwe samenstelling — kunnen vestigen. De verwachtingen, die de *Gouv.-Generaal* omtrent de z.g. „*Inlandsche meerderheid*” heeft uitgesproken, kunnen thans aanstonds worden getoetst. De omstandigheden eischen de meest loyale samenwerking met de Regeering.

Wij vestigen de aandacht op het *Bat. Nusb.* (16/6, 4de bl. „De opening van den Volksraad”, rede van den G.-G.), de *Java-Bode* (15/6 „Zin voor werkelijkheid”), het *Soer. Hbl.* (12/6, 2de bl. „Hollandsche versplintering”; 9/6 „Financieele wolken”, *De Vuure*), de *Deli Crt.* (16/6 „De begrooting”; 19/6 „Financieele politiek”) en *De Sum. Post* (19/6, 2de bl. „De nieuwe Volksraad”, *Mr. R. Fruin*).

Het vonnis in de P. N. I.-zaak.

De *Java-Bode* (12 en 16/6, *J. E. Jasper*) bespreekt de brochure „Het vonnis in de P. N. I.-zaak” van *Prof. Mr. J. M. J. Schepper*. De schrijver erkent, dat de veroordeeling der schuldigen wegens het feit, genoemd in art. 153 bis van het Strafwetboek juist is (het zich in woord of geschrift uiten, waarin verstoring der openbare orde of omverwerping dan wel aanranding van het gezag wordt aangeprezen, of daarvoor stemming wordt gemaakt), maar bestrijdt het vonnis, voor zoover daarbij ook de veroordeeling heeft plaats gehad wegens het misdrijf van art. 169, alinea 1 (deelneming aan een vereeniging, die het plegen van misdrijven tot oogmerk heeft). Volgens de *J.-B.* had de P. N. I. slechts één enkel doel, het eenige doel, om door bepaalde methoden het bewind in eigen handen te nemen, hetgeen in het vonnis duidelijk is aangetoond. Tegenover de opmerking, welke in de brochure gemaakt is over de 147 overwegingen van het landraadvonnis, stelt de *J.-B.* hare opinie, dat bedoeld vonnis een degelijk stuk is, waarin juist in verband met het te bewijzen oogmerk der vereeniging, een vaste lijn is te constateeren, een logische opbouw, waardoor de geheele gevaarlijke beweging van haar ontstaan af met al haar ontwikkelingsphasen, haar organisaties, haar beaamde middelen, noodig voor de bereiking van het naaste en eenigste doel, duidelijk is geworden. Ten onrechte heeft *Prof. Schepper* in deze noodzakelijke vonnisconstructie „een politieke verhandeling”, „een tegen de nationalistische beweging gericht betoeg” gezien. Aandacht verdienen: het *Soer. Hbl.* (10/6, 2de bl. „De

Soliede geldbelegging.

Te koop aangeb. zes nieuwb. Portiekhuisen op goeden stand. Koopprijs f 97.500. 1e hypotheek f 73.000.

Brieven no. 5189 bur. van dit blad, Wagenstraat 37, Den Haag.

brochure van prof. S., *N. v. d. D.*; „*Vorstenlandsche Zaken*”, IV, Z.), de *Java-Bode* (10 en 11/6 „Oude en nieuwe stroomingen”), *De Loc.* (12/6 „*Désaveu*” vop de P. I. in Holland) en de *Deli Crt.* (15/6, 2de bl. „*Br. van Java*”, betr. het huwelijk).

Pandelingschap.

Naar aanleiding van het artikel „*Pandelingschap op Sumatra*” in het *N. v. d. D.* (29/5) werd door den heer *Kan* in den *Volksraad* een vraag aan de Regeering ingezonden. Het *Soer. Hbl.* (12/6, 3de bl.) vermeldt het antwoord der Regeering hierop. Het onder de *Chineesche* bevolking voorkomend gebruik om kinderen tegen betaling aan anderen af te staan, is — zegt de Regeering o.m. — niet van den laatsten tijd. Het Regeeringsbureau tot bestrijding van den z.g. handel in vrouwen en kinderen en van dien in ontuchtige uitgaven heeft hiermede aanraking gehad nagenoeg vanaf zijne instelling in 1915. Vooral komt het verschijnsel voor in *Deli*, *Bengkalis* en in de *Wester afd. van Borneo* (*Singka-wang*), waar zich belangrijke nederzettingen van pas uit *China* vertrokken *Chineezen* bevinden. Geconstateerd kon worden, dat een jongen of meisje van *Chineeschen* landaard door de meestal zeer arme ouders bij veelal schriftelijke overeenkomst wordt afgestaan aan een ander, beter gesitueerd *Chineesch* echtpaar, dat wegens dien afstand een zeker bedrag betaald aan eerstgenoemden. Het kind wordt als regel behoorlijk verzorgd en volgt het gezin van zijn pleegouders. De bedoeling der ouders is zich te ontdoen van een object van verzorging; hierbij spelen dus economische factoren de hoofdrol. De bedoeling der anderen is meermalen een echtgenoot te verkrijgen voor hun zoon, of een goedkoope hulpkracht in de huishouding of in het bedrijf, enz. Tegen den gebruikelijken, meest voorkomenden vorm van overdracht bestaat geen groot bezwaar. Het mag een ingewortelde, tot de *Chineesche* adat behoorende gewoonte geacht worden, die noch voor de gezinnen, noch voor de betrokken kinderen bezwaren meebrengt. De kinderen hebben het in hun nieuwe milieu vaak beter dan zij gewend waren. Onder deze omstandigheden komt het er slechts op aan excessen te keeren. Wordt het kind het middel om oplichting te plegen, wordt het geëxploiteerd of misbruikt, komen mishandelingen voor, dan wordt daartegen opgetreden met strafvervolgning en eventueel verwijdering uit *Ned.-Indië* en andere wettige maatregelen. De kinderen kunnen aan hun „*koopers*” worden ontnomen en aan de eigen ouders teruggegeven, of deze kunnen door tusschenkomst van den voorgedijraad uit de ouderlijke macht worden ontzet of daarvan ontheven, indien termen daarvoor aanwezig zijn, dan wel kunnen de kinderen ter verzorging worden afgestaan aan inrichtingen, die zich met verweerde of verlaten of verwaarloosde kinderen inlaten (*Pro Juventute* te *Medan*, *Chineesche* *Weeshuizen*, *Tehuis* van *Ati Soetji* te *Batavia*). Waar het *Bestuur* en de overige autoriteiten (*Kantoor* voor *Chineesche* zaken, het *Regeeringsbureau*, *Voogdijraad*, *Immigratiedienst*, enz.) van de verhoudingen op de hoogte zijn, acht de Regeering een speciaal onderzoek niet noodzakelijk. Andere maatregelen tegen deze gewoonte behoeven van overheidswege niet te worden genomen; de toenemende ontwikkeling der betrokken bevolking en het doordringen van de beginselen van het *Burgerlijk Wetboek* zullen het euvel doen uitsterven. Maatregelen tegen de misbruiken, welke thans nog slechts zelden voorkomen, biedt de wet in voldoende mate.

De *Deli Crt.* vertelt van „*De anti-woeker vereeniging te Medan*” (18/6) en die te *Soerabaja* (20/6, 2de bl.), het *Soer. Hbl.* van „*De moordzaak te Kediri*” (13/6, 3de bl.), „*Van voorbije tijden*” (2de bl. Z.) en „*Tijdens de O.-I. Compagnie*” (9/5 t/m. 13/6, *Dr. G. M.*), *De Loc.* van „*Borneo*” (8/6, *ir. L. H. Krol*).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Hieronder geven wij nog enkele beschouwingen uit een paar der voornaamste Inheemsche persorganen over de benoeming van den nieuwen Landvoogd.

De *Bahagia* van 12 Mei vindt dat de benoeming van *Jhr. mr. B. C. de Jonge* tot G. G. de pers in Indië en in Nederland wel versteld zal hebben doen staan, daar zij het te voren zoo druk had over den eventueelen vervanger van den huidige Landvoogd en zooveel lof toezwaaide aan het adres van de destijds genoemde kandidaten. De bedoeling was natuurlijk het *Opperbestuur* in Nederland een benoeming te suggereren. Maar deze benoeming van *Jhr. de Jonge* wijst er op dat het opperbestuur zich niet laat beïnvloeden; bedoelde kandidaten waren dan ook inderdaad geen geschikte menschen voor het bewind over *Indonesië* in dezen tijd, zegt het blad. Uit de stemmen in Nederland kan men zien dat de benoeming van den nieuwen G. G. velen heeft teleurgesteld, daar de naam van *Jhr. de Jonge* in politieke kringen heelemaal niet bekend is, althans niet zoo bekend als van den heer *Colijn*. Maar schrijver vindt dat het beter is dat de heer *De Jonge* benoemd is dan de heer *Colijn*, aangezien de benoeming van dezen laatste slechts één zijde zou tevreden

stellen, terwijl er thans geen aanleiding tot gekibbel tusschen „sana' en „sini' is gegeven.

In zijn onderhoud met een vertegenwoordiger van het Ned. Correspondentiebureau verklaarde de heer De Jonge de nationalistische beweging langs goede banen te zullen leiden. Hierover zullen wij maar liever niet verder uitweiden zegt schrijver, waar die beweging naar de vrijheid streeft, terwijl de heer de Jonge als Nederlander niet tot G. G. zou zijn verheven indien hij de Nederlandsche-regering nadeel zou willen berokkenen.

De *Darmokondo* van 12 Mei baseert zijn beschouwing over den nieuwen G. G. op zijn verklaring aan een der Europeesche persmannen omtrent zijn aan te nemen houding t. a. v. het nationalistisch streven en de revolutionaire beweging. Het blad verwacht dat met een revolutionaire poging bedoeld zal worden een pogen waarbij geweld te pas komt, omdat in Indonesië vaak verenigingen revolutionair worden genoemd terwijl zij volstrekt geen geweld voorstaan en eerder naar rust en orde streven. Indien de nieuwe Landvoogd dezelfde meening als het blad huldigt, dan behoort bij de Indonesiërs geen vrees te bestaan. Mocht echter een standpunt worden ingenomen als bij het optreden tegen de P. N. L., dan rijst de vraag of het beleid van den toekomstigen Landvoogd het land in algemeene rust en vrede zal brengen. De feiten hebben geleerd dat een vrijheidsbeweging niet eerder in rust zal eindigen dan nadat de vrijheid van land en volk is verkregen. Het blad hoopt dat de nieuwe G. G. zijn taak zal begrijpen.

In de *Bintang Timoer* van 8/12 Mei wordt o.m. gezegd dat het beter is iemand geheel onbekend met de toestanden in Indonesië tot G. G. te hebben dan dr. Colijn. Gezegd wordt voorts dat het oordeel der verschillende Europeesche bladen over deze benoeming voor een groot deel gebaseerd is op het feit dat Z. E. gewezen Directeur is van de Koninklijke. Op dit bekende thema gaat het blad dan nog wat door, waarop schrijver zegt dat bij diepere beschouwing dezer aangelegenheid, de theorie nochtans heel anders is dan de praktijk, dat men niet nu al kan zeggen wat de nieuwe G. G. voor Indië zal zijn en dat alles van de houding der menschen in Indonesië afhangt.

De nieuwe G. G. zal, of Z. E. het wil of niet, vervolgt schrijver, de nu eenmaal sedert 20 jaren gevolgde politiek t. o. v. de richting naar zelfbestuur van Indonesië, door de vorige regeeringen ingezet, moeten voortzetten. Dat kan niet worden veranderd. Is eenmaal het „a" van een *liquidatie-politiek* gezegd, dan moet ook „z" worden gezegd. Ook de aangekondigde *indianisatie* van de Gouvernementsbetrekkingen — resultaat van de ethische politiek en van het onderwijs — zal Z. E. wel moeten voortzetten. Niemand zal de „vacuumrem" durven aanzetten, want dit zal betekenen het slippen van de auto. En de Nederlander — aldus het blad — is verstandig genoeg om te begrijpen dat het slippen niet noodig is. Aangehaald wordt de meening van den heer Zentgraaf dat de Regeering binnen 5 jaren haar politiek openlijk zal belijden. Want de tijd voor camouflageeren, achter fijne woorden, is voorbij.

In het Mal-Chineesche blad *Keng Po* van 7 Mei staat dat volgens een rede van Mr. Fruin in een vergadering van de Vad. Club te Soerabaja, de Chineesche Volksraadsleden op de rechtsche rails rollen.

Het ligt aan de betrokken personen, om dit te bevestigen of tegen te spreken. Is het te verwonderen dat de Indonesiërs de Chineesche leden van den Volksraad met wantrouwende oogen aanzien? In verband met de opinie der Indonesiërs dat de Chineesche Volksraads- en Gemeenteraadsleden een hinderpaal vormen voor hun vooruitgang, schrijft het blad: Het verdient echter aanbeveling hierbij aan te teekenen dat de meening der Chineesche leden van die Raden niet de meening is van het Chineesche publiek in het algemeen, zoodat hun handelingen niet beschouwd kunnen worden als die van het Chineesche volk. Tevens weet het grootste deel der Chineezzen niet eens dat zij „vertegenwoordigd" worden in het Praatjesgebouw in het Hertogspark, laat staan welke personen daar zitten voor hun groep. Voor de Chineezzen is het precies hetzelfde of er Chineezzen zijn die meedoen aan het „geklets" te Pedjambon of niet en dit betreft ook de andere bevolkingsgroepen, zelfs de Regeering.

In den Volksraad mag men breedvoerige beschouwingen houden, argumenten en tegen-argumenten aanvoeren, maar de Regeering luistert daar hoogstens naar om dan... Haar eigen wil door te zetten.

De Chineezzen blijven dus ook koud ten aanzien van den Volksraad en een groot deel van hen neemt eveneens een onverschillige houding aan ten opzichte van hetgeen door de Chineesche Volksraadsleden gedaan wordt. Zelfs kan gezegd worden dat de Chineesche leden een aparte klasse vormen in de Chineesche groep,

omdat ze heel zelden met deze in aanraking komen. Of men hen dus als rechts of hoe dan ook kenmerkt, staat geheel onafhankelijk van de algemeene meening der Chineezzen.

De *Octoesan Sumatra* van 8 Mei maakt melding van de opening der Koloniale Tentoonstelling te Parijs en wijst er naar aanleiding daarvan op dat de verschillende sprekers bij die gelegenheid eenstemmig de hoop uitspraken dat de tentoonstelling een hechteren band tusschen de koloniale volken zal scheppen. Deze zullen, zoo meent het blad, niet uit louter sympathie voor elkaar samenwerking hebben gezocht; het bindmiddel vormen de gelijksoortige belangen over zee. Die nauwe relaties merkt men niet alleen in Europa op, maar worden ook in het Oosten „tentoongesteld", hetgeen o.a. moge blijken uit de wederkerige bezoeken van de gouverneurs-generaal der verschillende koloniale gebieden. Naar maarschalk Liautey verklaarde, zouden de koloniseerende mogendheden met de tentoonstelling een vertoon van hun kracht en gezag hebben bedoeld, opdat zij nooit genoodzaakt zullen zijn daarvan gebruik te maken. Een machtsvertoon dus ten opzichte van de bevolkingen der overheerschte gebieden, die wellicht den wensch in zich dragen om niet eeuwig onder vreemde heerschappij te staan. Maar alles heeft zijn nut. En de Koloniale Tentoonstelling zal voor de overheerschte volken een „zweepslag" kunnen zijn.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

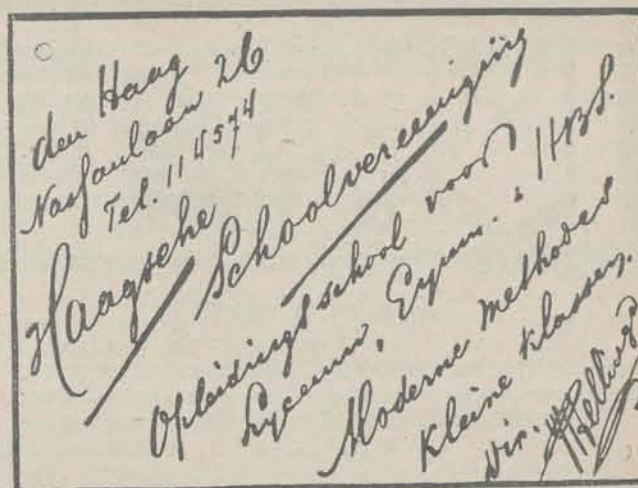
Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 50 van 13 Juni: Sojameel (naar het oordeel van dr. L. Heyermans steekt dit in samenstelling en voedingswaarde ver uit boven het meel van graansoorten, boonen of linzen. Hier opent zich een perspectief, waarvan de horizon nog niet te zien is. Doch bovendien is nu het sojameel gebracht tot de massa, d.w.z. groote hoeveelheden eiwitten, vetten en vitamines worden de menschheid toegevoerd, welke zij vroeger moest ontberen). — Planter met verloff. II, door A. Veru Sz. — De „Stem rot" in den oliëpalm. (Nieuwe bestrijdingswijze van deze schimmelziekte). — Het voorkomen van ziekten door immunisatie, door dr. E. Janssen (voordracht op 23 Mei op de vergadering van den Kring „Zuid-Soekaboemi"). — Invloed der voeding op het weerstandsvermogen onzer cultuurplanten tegen parasitaire ziekten, door K. C. W. Vennema. II. — Een nieuwe proef om bij den aanleg van wegen rubber te gebruiken (door dr. ir. Th. Hoedt en jhr. A. J. B. van Suchtelen van de Haere in Bergcultures. Volgens hun werkwijze achten zij het mogelijk voor nog geen f 5.— per kub. meter een weg ten behoeve van middelmatig tot vrijwel druk verkeer aan te leggen).

Economisch Statistische Berichten

No 810 van 8 Juli: Het buitenlandsche verloff voor Europeesche employé's in Indië, door mr. H. Cohen de Boer (Het instituut van het periodieke buitenlandsche verloff is, naast de regeling der salariering, wel een der belangrijkste elementen van de arbeidsvoorwaarden, waaronder de uit Europa afkomstige employé zijn werkkring in N.-I. aanvaardt. Ten aanzien van het buitenlandsch verloff staan dan ook tegenover elkaar: de groote betekenis, die deze tijd voor den employé heeft, en de niet onbelangrijke lasten, welke hij den werkgever oplegt. Deze tegenstelling komt evenzeer uit in het karakter, dat partijen in den grond aan dit verloff toekennen: de employé ziet daarin in de eerste plaats een beloning voor verrichten dienst, de maatschappij heeft daarbij uiteraard meer het oog op de gelegenheid, welke deze periode den employé biedt om weer geheel op zijn verhaal te komen en nieuwe krachten op te doen voor een volgenden diensttermijn.

Hoezeer wettelijke maatregelen soms ook noodzakelijk kunnen zijn, men vergeete daarbij niet, dat het overschrijden van de grenzen dier noodzakelijkheid eener- en van de economische mogelijkheid anderzijds, tot tegenmaatregelen en ontduikingen moet nopen, waarbij geen van beide partijen gebaat kan zijn. De economisch zwakkere kan onder een al te veel omvattende bescherming van Moeder overheid op den duur zelf gebrek aan lucht krijgen.)

5139

Tijdschrift voor Economische Geographie

No. 7, van 15 Juli: Thee, door E. J. Voüte (schrijver vangt aan met de aanbaling van dr. A. A. L. Rutgers op 23 Juni 1923 bij de opening van het Thee-congres te Bandoeng van dr. Cornelis Dekker van Alkmaar anders gezegd „Bontekoe". Dan wordt een en ander medegedeeld over de geschiedenis der theecultuur, over den theeplant en de verschillende theesoorten en over de techniek van den handel. Ook behandelt schrijver de theerestrictie. Deze restrictie trad in 1930 in werking, doch door de algemeene crisis is het nuttig effect zeer zeker ten achter gebleven bij de gekoesterde verwachtingen; zij is dan ook weer opgeheven voor 1931. Vervolgens wijst hij op het stijgende verbruik, ook in ons land, en besluit zijn artikel met deze aardige opmerking: Het ware te wenschen, dat een toenemend theedrinken de gevolgen kon hebben, die de Marburger hoogleraar Waldschmidt het in de 17de eeuw toedacht, toen hij schreef: „De Hoogmogende en Groote Heeren, die zich honderd duizend ponden zorg over den verworpen toestand van Europa op den halt halen, gelieven tot onderhoud van hunne gezondheid warm theewater te drinken." Drink Thee, Gij Heeren Staatskundigen, die het Vaderland met raad en daad bestuurt en zijn belangen behartigt! — De economische beteekenis van Portugeesch-Timor, door F. H. Saraber (met een schetskaart. De schrijver behandelt achtereenvolgens de geschiedenis, oppervlakte en geografische ligging, bevolking, bestuur, klimaat enz., van geheel Timor, waarna hij zich beperkt tot Poelau Kambing en het Portugeesche deel van Timor (cultures, landbouw en veeveelt, delfstoffen en mineralen, nijverheid, in- en uitvoer, verkeer).

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Afl. 6 van 1 Juni: De levercirrhose in Ned.-Indië, door prof. C. Bonne, dr. W. Kouwenaar, dr. H. Muller en dr. J. J. Th. Vos. — Haemolytische icterus (Chauffard-Widal), door dr. E. Smits (in de Indische praktijk zelden voorkomend).

De Indische Verlofganger

van 10 Juli, no 49: Een brief aan den keizer van China in 1741, door S. Kalff. (Tezamen met de verdeling van de bevolking van de Banda-eilanden behoort de Chineezzenmoord te Batavia in 1740 tot de donkerste bladzijden der koloniale geschiedenis van Nederland. Doch gouverneur Valkenier, tegen wien door den advocaat-fiscaal de doodstraf met verbeurdverklaring van goederen was geëischt, kwam vóór de uitspraak van het vonnis in de gevangenis te overlijden, en daarmee deden Heeren Meesters het proces staken als zijnde „door den dood geboleerd". Noch de fiscaal Philips en de burgerkolonel Elias de Haze, door wier houding het mogelijk was geweest dat de Chineezzen in de gevangenis en in het hospitaal vermoord waren, noch de Raden van Indië Thedens en Van Imhoff, die bij de groote tragedie een twijfelachtige rol hadden gespeeld, noch de kommandanten Guilot, Berendregt en zooveel anderen trof de vergelding, welke een dichter over hunne hoofden had ingeroepen. Naar den geest des tijds scheen aan de opruiming van tienduizend heidenen zooveel niet gelegen te zijn, en wanneer de keizer van China zijne verantwoordelijkheid niet gevoeld had, eilieve waarom zouden zij het gedaan hebben?)

Koloniaal Tijdschrift

No. 4, van Juli: De taakverdeling, door mr. H. D. van Werkum (naar aanleiding van twee ontwerp-ordonnanties betreffende de taakverdeling tusschen het Europeesch en het Inlandsch Bestuur in de Gouvernementslanden van Java en Madoera, 21 Maart ingediend.) — Het stervend heidendom op de Tanimbar-eilanden, door N. A. van Wijk (ervaringen in zijn bestuursperiode op die eilanden.) — Eenige aantekeningen over de onderafdeeling Manggarai op het eiland Flores (vervolg), door H. M. M. Mennes (een overzicht van de geschiedenis eigenschappen en zeden van den Manggarai.) — De regeeringsplannen voor de Bestuursvorming in de buitengewesten in den Volksraad, door N. —

VOOR AL UWE REIZEN

Reisbureau LISSONE N.V.
AMSTERDAM

Leidschestrat 5 — Dam 10

— N.V. Ned. Ind. Reisbureau LISSONE-LINDEMAN —
BATAVIA-CENTRUM: Rijswijkstraat 2 — SOERABAYA: Simpang 4

GENUA
Off. Informazioni C.I.T.
Stazione P. Principe

MARSEILLE
Cie. Insulinde
11 Bd. Dugommier

Reisbureau LINDEMAN N.V.
DEN HAAG 5033

Groenmarkt 22 en elders

NICE
Cie. Insulinde
15 rue Grimaldi

PARIJS
Knickerbocker Tours
14 Bd. Malesherbes

Javaansche ondernemingsarbeiders in de buitengewesten, door B. (Het is vooral voor de ontwikkeling van het kolonisatieproces van de grootste betekenis dat, vooral in de laatste jaren, van ondernemingszijde met succes gestreefd is naar gezins-emigratie en dat de door de arbeiders meegebrachte en in de Buitengewesten geboren kinderen de basis van een nieuw geslacht van Javanen vormen, die niet meer door zulke sterke banden aan Java zijn gebonden als hun ouders, en het blijvend element zullen versterken).

Landbouw en Veeteelt

No. 24 van 15 Juni: Surra, door dr. W. Treffers (een gevreesde bloedziekte, waartegen tot voor kort geen kruid gewassen was). — Naar een Indisch pluimveestamboek, door Th. H. Buys (vervolg).

Onze Aarde

Julinummer: De Marrons van Suriname, door J. Sibinga Mulder (met verscheidene goede afbeeldingen. Marrons zijn de weggelopen slaven, thans de Boschnegers. Naar het Spaansch-Cubaansch maron van het Sp. marro, dat ontsnapping, ontrukking beteekent. Zie Encl. van Ned. W.-I., blz. 152).

Orgaan van de Ned.-Ind. Officiersvereniging

No. 5, van Mei: De Javabank-regeling in de praktijk, door H. H. van Dulmen Krumpelman, (dat is de regeling betreffende het doen van betalingen door middel van betalingsopdrachten op de Javabank en wel door administraties, welke zich bevinden op een plaats waar een kantoor van die bankinstelling gevestigd is.)

De Rijkseenheid

No. 42, van 15 Juli: De scheepvaart in Nederlandsche Oost-Indië, door H. J. van der Munnik. II. (de scheepvaart binnen den Archipel is vrijwel gemonopoliseerd in de K.P.M., die met een vloot van 130 schepen in 40 typen, 56 lijndiensten onderhoudt, zoowel tusschen de eilanden onderling als met buitenlandsche havens. De binnenscheepvaart was in 1928 voor bijna 78 pct. onder Nederl. vlag, 15 pct. onder Britsche.)

Tectona

Mei/Juni, afl. 5/6: Toelichting op het prae-advies: Oogstmogelijkheden in het djatileegkapbedrijf, door ir. M. A. F. Dijkmans. — De grondkaarteering van Java en Madoera, door dr. ir. J. Th. White. — De taak van den boschbeheerder ten aanzien van de bescherming van wild, door ir. F. J. Appelman (debatten). — Gemengde djaticulturen met debatten, door dr. ir. H. M. J. Hart. — Stamtafels voor poespa (Schima Noronha Reinw. Theaceae), door H. E. Wolff von Wülfing, (poespa is een in het gebergtebosch van West-Java veelvuldig voorkomende houtsoort.)

Tropisch Nederland

No. 6, van 13 Juli: Het marktwezen in oud-Batavia in Compagniestijd, door A. Hallema (een bloeiend handelscentrum). I. — Indrukken van Zuid-Sumatra, door mevr. T. Lach de Bère—Van der Vlies. IV. — Nederlands roeping in Indië, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis. VI.

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

Nederlandsch Zendingsblad. Juli: Zendingsconferentie te Raja 4—6 April 1931 (op de Karo-hoogvlakte). — De nieuwe kerk te Peniwen (op de grenzen van Kediri en Malang). — Een zilveren ambtsfeest 1906—11 Juli—1931 (van den heer en mevrouw G. Smit te Raja in Deli). — Op de Barbar-eilanden.

Ons Suriname. No. 4, Juni/Juli: Komen en gaan bij de Javanen in Suriname, door J. Böhringer. Tijdschr. voor Zendingswetenschap. Deel 75, 2de stuk: De Nederlandsche Zendings-school 1905—1930, door prof. dr. H. M. van Nes. — De geheime Mannenbond op Nieuw-Guinee, door jac. Bijkerk. — Otto Gerhardt Heldring in zijn betekenissen voor de uitwendige zending in 't bijzonder met betrekking tot den zending op Nieuw-Guinee, door F. J. F. van Hasselt.

BOEKENSCHOUW.

Slinksche Wegen. Een roman uit het Delische plantersleven, door Ivans, D. A. Daamens uitg. mij. Onze Overzeesche Gewesten. Een beknopte schets van de beide Indiën voor de Nederlandsche jeugd. Geschreven en uitgegeven door de Vereeniging Oost en West.

Jaaroverzichten van den handel in Koloniale producten 1930, Bijlage van de Indische Mercur, no. 27 dd. 8 Juli 1931.

Mededeelingen van het Instituut voor Administratieve techniek. Mei 1931 (Ivat). Dit Instituut werd 17 Nov. 1930 te Batavia onder voorzitterschap van ir. W. Cool opgericht en stelt zich ten doel het kweken van belangstelling voor en het verzamelen, bestudeeren en verbeiden van kennis betreffende organisatie, rationalisatie en mechanisatie van den administratieven arbeid en daarmede

samenhangende onderwerpen. Het lidmaatschap draagt f 12 in het jaar. De mededeeling van Mei bevat: Verhandeling over Giro en Giro-administratie, Boekhoudmachines; Bedrijfsstudiegroep voor Administratieve techniek van het Ned. Inst. voor Efficiency; Symbolen voor eenheden.

Suriname

Over het reizen van Paramaribo en van Nickerie naar Coronie en omgekeerd is reeds heel wat geschreven. Er schijnt geen mogelijkheid te zijn om een goede regeling te treffen. Een vijftigtal jaren geleden, toen wij onze eerste inspectiereis naar Coronie maakten, kon een schoener nog het kanaal van de plantage Leasowes binnenkomen. Nadien heeft de modderbank voor de kust zich uitgebreid. De mailboot kan de kust niet naderen. Passagiers en lading moeten, in een dikwijls zeer ruwe zee, in open roeibootten overgebracht worden, niet zelden in den nacht. En dan kan het gebeuren dat de booten urenlang op de modderbanken blijven zitten en dat de passagiers aan zon en regen zijn blootgesteld.

Wij herinneren ons dan bijv. dat er een schoener in zee voor anker lag, waarin de passagiers en de bemanning der booten konden overgebracht worden om het opkomen van de vloed af te wachten. Maar reeds lang ligt die schoener er niet meer. Die zoo'n reis naar Coronie niet heeft medegemaakt, kan zich van de ellende geen voorstelling maken. Het kan voorkomen, dat men, na uren op de modderbank te hebben gezeten, te laat komt om het landingskanaal te kunnen invaren en dan nog uren lang in de boot moet blijven, niet zelden in een zwerm van muskieten. Van zulk een reis is ons de herinnering bijgebleven. Wij zaten tusschen zakken, kisten en vaten; de zwerm muskieten werd zoo erg, dat wij er toe moesten overgaan een der zakken open te snijden, den inhoud er uit te gooien en den zak over het hoofd te trekken.

Jarenlang is het, dank zij de bekwaamheid der bootslieden, zonder ongelukken afgelopen, maar de laatste mailbladen brengen het bericht dat in den nacht een der vrachtbooten is omgeslagen, waarbij een der mannen is verdronken.

Het is wonder boven wonder, dat er niet meer zijn omgekomen. Er is nu gelast, dat de mailboot op een zoodanig uur van Paramaribo en van Nickerie moet vertrekken, dat zij bij dag voor Coronie moet aankomen. Houdt men daarbij bovendien rekening met het getij, dan is dat een goede maatregel, maar sukkelen blijft het. Suriname komt een rivier te kort, n.l. tusschen de Coppename en de Nickerie-rivier. Die zou een vaargeul kunnen openhouden.

Of het mogelijk zou zijn de taak van die ontbrekende rivier over te dragen aan een groot kanaal, waardoor het water van de groote zwampen achter Coronie naar zee gevoerd kan worden, ware te onderzoeken, zoo dit niet reeds is geschied. Het denkbeeld is meermalen geopperd. Wij meenen ons te herinneren, dat eenige jaren geleden een waterpassing is gedaan om na te gaan of het water van de Wayombo voor een deel dwars door Coronie zou kunnen geloost worden, maar wij hebben er verder niets van vernomen.

Voor het mooie district Coronie is het jammer dat het zoo moeilijk is te bereiken.

Wij hadden juist het vorenstaande geschreven toen de mail ons de Surinaamsche couranten bracht.

In een daarvan, n.l. „De West" van 26 Juni, „een plan voor Coronie", n.l. het ontwerp van een motorboot door den heer Wildeboer, die op het gebied van bootbouw in Suriname zijn sporen heeft verdiend. De ontwerper acht een som van f 15.000 voldoende voor den bouw van zulk een motorboot. Ons komt die som te krap voor. Een diepgang van 4 voet lijkt ons een bezwaar, gezien den toestand van het vaarwater aldaar, maar wij vertrouwen dat de heer Wildeboer daarmede rekening heeft gehouden. Een eenvoudige landingssteiger zal niet mogen ontbreken.

De toestand is zóó ellendig dat het Gouvernement elk denkbeeld ernstig moet onderzoeken.

Kan zoo'n motorboot in Suriname gebouwd worden?

In hetzelfde blad lezen wij onder het hoofd: „Onderzoek naar kwarts".

„De ingenieur S. A. Savitsky is onlangs teruggekeerd in de kolonie. Naar men weet is hij geïnteresseerd in verschillende terreinen.

Met het s.s. Cottica wordt hier verwacht de Engelsche mijningenieur L. Maurice Cockerell, om advies uit te brengen omtrent de mogelijkheid van

Nagekomen Berichten.

Informatie-bureau.

Verschenen is een boekwerkje „Curaçao", naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeling aldaar, aan genoemd bureau, Korte Voorhout 6, verkrijgbaar ad f 0,25.

Voor de afdelingen.

Mej. C. A. Nierstrasz, Toussaintkade 34, Den Haag, heeft zich bereid verklaard tot het houden van lezingen over de volgende onderwerpen:

Grepn uit het dagelijksch leven en streven in in Ned. Oost-Indië.

Opvoeding en onderwijs.

De taak van den onderwijzer in N.O.I.

De vrouw in N.O.I.

De maatschappelijke vooruitgang in N.O.I. gedurende de laatste 20 jaren.

Maatschappelijk werk in N.O.I.

kwarts-exploitatie op het voormalig placer Montana Mine in het Browngebergte.

De heer Cockerell is een ingenieur van wereldvermaardheid, op wiens adviezen hooge prijs wordt gesteld. Hij zal vermoedelijk slechts drie weken in de kolonie vertoeven.

Men zal zich herinneren, dat in het begin van het vorig jaar de Gouverneur in het Browngebergte een bezoek heeft gebracht aan het placer Montana Mine".

„Suriname" van 19 Juni schrijft:

„In een der uitstalkasten van de firma C. Kersten en Co. is door den heer Mc. Intosh tentoongesteld een schilderij vervaardigd van Surinaamsche houtsoorten, voorstellende het beroemde schilderstuk van Rembrandt „De anatomische les." Voorwaar een wonderlijke inval.

Mevrouw De Vries—Bruins heeft den minister van Koloniën gevraagd, waarom den gouvernementsarts van de standplaats Paradise (Suriname) is toegestaan, zich te vestigen te Nickerie, op circa 1½ uur stoomens van zijn eigenlijke standplaats.

Acht de minister het een juisten toestand, dat tengevolge van deze regeling Paradise, met een vrij ver uiteenwonende bevolking van pl.m. 4000 zielen, geen directe beschikking heeft over eenige medische hulp, terwijl daardoor in Nickerie twee geneesheeren wonen? Wil de minister bevorderen, dat in de toekomst ook de bevolking van Paradise weer over voldoende geneeskundige hulp zal kunnen beschikken?

Curaçao

De begroting 1932.

Eindelijk ontvingen we de raadsnotulen van 9 Mei l.l. Een en ander deelen wij eruit mee.

De verwachting.

Hoe sterk de gouverneur voor 1932 de raming der middelen gedrukt heeft, moge blijken uit dit staatje:

	te verlagen met	te brengen op
Invoerrecht	f 600.000,—	f 1.263.000,—
Zegelbelasting	„ 10.000,—	„ 67.800,—
Inkomstenbelasting	„ 100.000,—	„ 1.253.000,—
Motorrijtuigbel.	„ 40.000,—	„ 122.000,—
Kosten v. dienstverleening in-, door- en uitvoer	„ 25.000,—	„ 127.000,—
Huur van opslagplaatsen	„ 15.000,—	„ 28.500,—
Opbr. Landsradio	„ 60.000,—	„ 195.000,—
„ Landstel.	„ 15.000,—	„ 75.000,—
„ O. G.	„ 5.500,—	„ 11.200,—
Opbrengst verpleeg-gelden	„ 3.000,—	„ 7.000,—
Vergoeding onderzoek stoomketels	„ 3.500,—	„ 7.000,—
Loodsgelden	„ 100.000,—	„ 600.000,—
Opbrengst water-voorziening	„ 150.000,—	„ 250.000,—
	f 1.127.000,—	

Een antwoord aan Mr. Fock.

De voorzitter is het enige raadslid geweest, dat algemeene beschouwingen gehouden heeft, zonder dat nochtans blijkt, dat hij de leiding der vergadering aan den ondervoorzitter overgedragen heeft.

Ziet hier de rede:

„Naar aanleiding van het gesprokene over het betoog van den heer Fock, bij de behandeling van hoofdstuk XI (Departement van Koloniën) van de Rijksbegroting voor het dienstjaar 1931, reken ik het mij, als Voorzitter van dezen Raad, als plicht er op te wijzen, dat de methode van kasvoorschotten om tot eene sluitende begroting te geraken geene vinding van dezen Raad is.

Bij het nalezen van de stukken van den Raad uitgegaan en van de redevoeringen in dezen Raad gehouden, zal het een ieder duidelijk zijn, dat de Raad na veel tegenstribbelen eindelijk tot dat stelsel is overgegaan.

Het streven van den Raad is steeds er op gericht geweest de huishouding van Curaçao, als het maar eenigszins mogelijk was, uit eigen middelen te dekken.

Het doel, dat de Raad steeds voor oogen had, moge blijken uit tal van stukken uitgegaan van den Raad en uit redevoeringen bij verschillende begrotingen gehouden, waarin aangedrongen werd op een zuinig beheer.

Bij het aannemen van de begroting waarbij het stelsel van kasvoorschotten is aanvaard, heeft het nimmer in de bedoeling van den Raad gelegen om op welke wijze dan ook er op aan te sturen, dat Curaçao aan de verplichting ontkomt, de voorgeschoten gelden met rente aan de Nederlandsche kas te betalen, dit is juist de reden, dat wij de tering naar de nering willende zetten, met alle kracht er op aandringen de uitgaven zoo laag mogelijk te houden. Met deze korte uiteenzetting vermeen ik het standpunt van den Raad inzake de kasvoorschotten voldoende te hebben toegelicht.

Een flink „bestuursgemachtigde“.

De Ir. Meijers, directeur van Openbare werken, sprak deze, voor een bestuursgemachtigde, ongewone woorden:

„Hoewel de gouverneur mij niet opgedragen heeft bij de Algemeene Beschouwingen het woord te voeren, meen ik in den geest van Zijne Excellentie te handelen, als ik opposeer tegen de meening, geuit door het geachte lid“... enz.

De Raad zelf.

Mr. Eskes heeft over de samenstelling van den raad gesproken.

„Zooals ik straks aanhaalde, meende de heer Fock er in verband met het budgetrecht van den Kolonialen Raad op te moeten wijzen, dat de leden van den Kolonialen Raad benoemd worden door de Kroon en niet door de ingezetenen, waarmede hij blijkbaar te kennen wilde geven, dat daardoor de leden van den Kolonialen Raad niet zoo onafhankelijk tegenover het Bestuur staan als in geval van verkiezing door de ingezetenen.

In kan de wijze van samenstelling van den Raad als geregeld in het Regeeringsreglement niet bewonderen, maar geloof toch niet, dat een gekozen vertegenwoordigend lichaam in het algemeen onafhankelijker tegenover het Bestuur zou staan. In een betrekkelijk kleine samenleving als wij hier hebben hangt in dezen bijna alles af van de persoonlijkheid van hen, die zitting hebben. Zijn zij mannen mannen van karakter, dan zullen zij voor hun meening uit durven komen, ook al is deze aan het Bestuur niet welgevallig en zullen zij zich niet laten weerhouden door de vrees straks niet herbenoemd te worden. Ik geef toe, dat het uitkomen voor eigen meening in geval van een sterk persoonlijk regime, vooral voor ambtenaren in den Raad, wel eens moeilijkheden zou kunnen opleveren, doch dit bezwaar blijft in meer of mindere mate bestaan, wanneer de leden gekozen worden door de kiezers.

Het is mij niet bekend, dat personen, ter benoeming voorgedragen door den Raad, niet benoemd zijn, omdat zij door het Bestuur niet voldoende meegaand geacht werden. Wij mogen aannemen, dat het Bestuur van Curaçao té hoog staat om om die reden tegen de benoeming van dergelijke leden te adviseeren. Wel is het voorgekomen, dat benoemingen door de Kroon, buiten voordracht van den Raad om, leden in den Raad hebben gebracht, niet gewend hun meening tegenover het Bestuur onder stoelen of banken te steken.

Of het niet beter zou zijn vertegenwoordigers te doen verkiezen?

Er zijn zeker gewichtige bezwaren aan verbonden! Het best zou wellicht nog zijn een deel der leden te doen kiezen door de kiezers, een deel te doen benoemen door de Kroon. Aan de methode van verkiezing blijft het bezwaar verbonden te be-

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOI“

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H.B.S. enz.

4 jaar U.L.O. Opleiding Diploma A. en B. Vervolgklasse.

Opleiding Diploma Stenografie en Cursus in het koken.

De Directrice, M. A. G. STEFFELAAR.

5546

palen, wie kiezers zullen zijn en hoe te handelen ten aanzien van de bewoners van de eilanden buiten Curaçao die toch zeker ook kiesrecht behooren te hebben, terwijl het voor gekozenen dier eilanden praktisch ondoenlijk zal zijn de vergaderingen van den Kolonialen Raad bij te wonen.

Na een en ander uit de totstandkoming van de bestaande wijze van samenstelling van den raad aangehaald te hebben, zei de spreker over de toekomstige herziening van het regeeringsreglement: „met groote belangstelling maar ook met groote scepsis zien velen op Curaçao het ontwerp tegevoet.“

Belastingverhooging.

Een telegram uit Curaçao van 3 Juli 11., onder Van week tot week in ons blad van 9 Juli 11. opgenomen, heeft bericht, dat eenige rechten op Curaçao verhoogd zijn. Dat is waarlijk uit de lucht komen vallen. Wij hebben La Union van 25 Juni reeds ontvangen, en dat blad meldt nog niets van dergelijke voorstellen van den gouverneur. Nu moeten maatregelen van dezen aard altijd wel zoo snel mogelijk genomen worden om te voorkomen, dat de fiscus achter het net vischt. Bij de raadsleden is natuurlijk veilig wat zij ambtshalve weten, maar als zulk een toekomstige verhooging van accijns bijv. uitlekt, en men heeft den tijd, dan kan men nog groote voorraden laten komen en tegen het oude tarief inklaren. Dat zal wel de reden van de groote geheimzinnigheid en spoed geweest zijn. Ofschoon daartegenover staat, dat „zeilende“ en „stoomende“ goederen ook getroffen zijn, maar misschien is daarvoor wél een uitzonderingsbepaling gemaakt.

Uit den Verren Vreemde

Tentoonstelling — factor in de vredespolitiek.

Kleine tentoonstellingen van een beperkt gebied, een bepaald artikel, een enkele industrie, een volbrachte expeditie, e. d. kunnen, door haar beperktheid, in elk bijeengebracht voorwerp, werktuig, cijfer en diorama a. a. z. nauwkeurig opgenomen worden, maar zij worden slechts bezocht door weinigen en veelal nog meereendeels door reeds ten lande of ter zake bekenden. Er kan van een kleine tentoonstelling leering tot in bijzonderheden uitgaan, maar zij draagt niet veel bij tot verruiming van den blik van velen. Grote tentoonstellingen met ruime schakeering in hetgeen geboden wordt trekken, als zij slagen, vele bezoekers, honderdduizenden, miljoenen. Door de veelheid in aard, door den omvang in aantal, door de verscheidenheid in soort, door de ruimte noodig om die miljoenen bewegingsgelegenheid te geven, is daar echter zooveel te zien, wisselen de indrukken elkander zoo dooreenlopend af, verdringen de gewaarwordingen elkander zoo gestadig, geschieden de waarnemingen zoo oppervlakkig, dat de bezoeker in het alles niets goed opmerkt, dat het toeval beslist over hetgeen een oogenblik kan treffen en boeien en over hetgeen onopgemerkt wordt voorbij gegaan. Hoe grooter de demonstratie, hoe talrijker de onderwerpen, hoe uitgestrekter het terrein, zooveel te geringer de kans om iets goed te zien bij het willen kijken, naar alles.

Is dit een wanhoopskreet, die veroordeelen wil de kleine plaatselijke of eenzijdig-zakelijke tentoonstelling, te gelijk met de internationale wereld-schouw op veelzijdig gebied? Geenszins.

Het wil alleen zeggen, dat men de verwachting, welke men heeft bij de organisatie van een expositie, en de beoordeeling, die men uitspreekt over het bereikte, moet aanpassen aan het in redelijkheid beoogde effect.

Wie over de rubber — om een voorbeeld te noemen — goede gegevens wil krijgen, kan op de tentoonstelling te Vincennes in vele afdelingen iets van zijn gading zoeken. Maar hij zou het materiaal ter vergelijking toch in gemakkelijker overzicht, meer geselecteerd bijeen gebracht vinden in een speciale rubber-tentoonstelling. Bovendien loopt hij gevaar te Vincennes door het vele andere afgeleid te worden, zoodat zijn waarneming niet zuiver en helder zal zijn. Ook vindt hij daar niet de zakelijke bijzondere voorlichting, waarvoor op de rubbertentoonstelling wel gezorgd zal zijn. Wij volstaan met dit enkele voorbeeld ter vergelijking.

Hetgeen hier is gezegd over de kleine eenzijdig-zakelijke, nationale of plaatselijke expositie geldt ook, zij 't in geringere mate voor de uitstalling in den vorm van jaarmarkt of permanent museum, die een tusschenplaats innemen, omdat zij wel veel personen bereiken, maar zakelijk toch minder geven dan de groot-sche internationale vertooning, ook staan de jaar-

beurs en het museum, wat de voorlichting betreft, tusschen de uitersten van de vakdemonstratie en van het wereldoverzicht.

De kleine tentoonstellingen hebben een eigen betekenis, die, als men de beunhazen-prijzen-zwendelarij buiten beschouwing laat, hun goede reden van bestaan kunnen hebben.

Die redenen van bestaan vloeien samen in de doelstelling van een groote internationale algemeene tentoonstelling, maar deze kan toch ook nog een andere, hoogere strekking hebben.

Zij wil te zamen brengen wat elders over veel kijkgelegenheden verspreid is vertoond. Zij wil zoo wat voor weinigen hier en daar te kijk is gesteld ter kennis van velen brengen. Zij wil veel, dat anders onbereikbaar is en onbekend zou moeten blijven, onder het bereik van het groote publiek brengen. De kleine tentoonstelling is een vorm geworden verhaal, leidraad, boek. De groote wil meer de vorm genomen encyclopaedie zijn.

Haar ontwerpers kunnen ook, als de encyclopaedisten van weleer, een doel nastreven van hooger ideaal. Dit is het geval voor de groote internationale koloniale tentoonstelling te Parijs.

Wat hier beoogd wordt is niet alleen een uitstalling van aardige gebouwen, van merkwaardige voorwerpen, van vreemde menschen en dieren. Maar ook een indruk op het gemoed, op het besef van de honderdduizenden, die dagelijks de menigte vormen, welke maanden lang Vincennes bevolkt en in haar afwisseling een veelvoudig miljoenen-tal uitmaakt.

Daar zien de bezoekers niet alleen dat La Plus Grande France een wereldrijk is, het moederland ettelijke malen in grootte overtreffend, maar daar wordt hun ook voorgehouden wat het overzeesche gebied met Frankrijk uit te wisselen heeft, wat Frankrijk gedaan heeft, volbracht heeft, nog doende is om dat gebied tot ontwikkeling te brengen. Daar komt de massa ook, daar voor het eerst, tot het besef, dat de bevolking van menige verre streek geenszins uit „wildern“ bestaat. Als de miljoenen daar de reproductie zien van den tempel van Angkor, die getuigt van beschaving en kunstopvatting, reeds eeuwen her, als zij zien producten van kunstnijverheid en geniaal talent, dan moeten zij een hoogere opvatting krijgen van den zwarten, gelen, bruinen broeder. En dit geldt niet alleen voor de Fransche bezoekers ten aanzien van hun land. De tentoonstelling moet een beter kennen van de vreemde landen bevorderen, maar tevens leiden tot een breder waardeerden van eigenschappen der andere rassen en volken.

Wanneer de westerling hoort van het ontwaken van een verlangen naar meer zelfstandigheid bij de volken in Azië en Afrika, gedreven door een eigen nationaal bewustzijn, door een verlangen naar een eigen economisch bestaan, dan is hij geneigd aan het stamelen van een onbeholpen baby te denken. Hier is nu massaal uitgebeeld wat het Oosten, het Zuiden kunnen zijn, kunnen worden, in hoe ver zij bij het Westen nog ten achter zijn, in hoe ver zij het Westen reeds evenaarden, of eens zullen kunnen evenaarden, in hoe ver zij anders willen zijn en blijven.

Van hier wordt aan allen de gedachte meegegeven: de wereldvrede vraagt ontwikkeling van de economische en sociale evolutie door nadere samenwerking der volken; de wereldvrede vraagt van het Westen geen ontkennen van aanleg, geen tegengaan van ontwikkeling, maar juist waardeerden en bewuste leiding van het kunnen der anderen; de wereldvrede vraagt te gelijk inzicht in de tegenstelling West, Oost, Noord, Zuid en tevens den wil om, die tegenstelling eerbiedigend, bedacht te zijn op gestadigen vooruitgang in goede verstandhouding.

De hierin tot uiting komende koloniale politiek stelt de koloniale mogendheden voor een zeer moeilijke opdracht. Wanneer het volk, wanneer de menigte in het moederland de strekking, de bedoeling mee begrijpt, de rechtvaardigheid, de mogelijkheid mee inziet, dan zal dit de regeeringen tot steun zijn. In deze richting mee te werken heeft in de bedoeling gelegen van de Parijsche tentoonstelling, is een onderdeel van het bewuste, vooruit uitgesproken doel van deze grootsche onderneming.

In zijn rapport over de begroting van het ministerie van Koloniën schreef de senator, oud-minister van Koloniën Albert Lebrun o.a.:

Elle doit démontrer à des millions de Français que la France n'est plus cantonnée comme jadis dans d'étroites limites géographiques, que la France comprend au contraire maintenant des régions infiniment vastes, infiniment plus étendues, plus diverses, habitées par des populations nombreuses et variées, qui commencent à avoir conscience d'elles-mêmes, à avoir des besoins propres, mais dont l'avenir économique est et doit rester intimement lié à celui de la mère-patrie.

Naar het ons voorkomt, beantwoordt de groote ma-

VEREENIGDE OCTROOBUREAUX

BEËDIGDE OCTROOIBEZORGERS

H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 772080 772081 772082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDE. 5104

nifestatie te Parijs aan deze bedoeling. En niet alleen, zooals wij reeds aanstipten, voor de Fransche bezoekers. De Nederlanders gaven ditzelfde daar ook te lezen in hun (nu weer verrijzend) paviljoen. Zij kunnen het zelf lezen in menig onderdeel van de vele-landen-tentoonstelling.

Deze zienswijze lag ook ten grondslag aan de redevoeringen op 8 Mei gehouden bij het banquet ter eere van de opening der Nederlandsche afdeeling.

De bezoeker verwerkt tweeërlei gewaarwording. Die der rechtstreeksche overweging bij hetgeen men ziet, zooals men die ook kan hebben, zij 't in andere mate, op een kleine tentoonstelling. En die van de middellijke inwerking en naderking op gemoed en bewustzijn. Deze laatste, die bij de massa van groote economische en sociale beteekenis kan zijn, ook als factor in de vredespolitiek, komt minder duidelijk tot uiting dan de eerste en zij is toch stellig niet van minder belang — reden voor ons om er hier in 't bijzonder op te wijzen.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag van „Oost en West”.

In het belang der administratie en ter vermindering van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Gereserveerd voor

N.V. Handel Mij. Hennig & Co.

Bildersstraat 65

Den Haag

5603

Hoofdkantoor
BINCKHORSTLAAN 5

Telefoon 772184

(3 lijnen) 5563

Vanaf 1 Juli Zomerprijzen

N.V. Haagsche Boazbank

Molenstraat 45 & Telefoon 115903
Den Haag

Rente Spaarkas 3 1/2 %

Rente Deposito's . . . 2 1/2 tot 4 1/2 %

Rente in Rekening-courant 2 1/2 %

Aan- en Verkoop- van Effecten
Verzilvering van Coupons
SAFE-INRICHTING

De Directie: Mr. J. A. DE WILDE
M. A. POTTER

5439

Een zeldzame Vensterdecoratie

door het fraaie kleurrijke effect is een **GEBRANDSCHILDERD FAMILIEWAPEN** (in lood gevat glasmedaillon met ketting) in artistieke, antieke uitvoering. — (Tegen alle weersinvloed bestand.)

MARTEN N. DAMSTRA,
KAPELSTRAAT 46, UTRECHT.

Billijk en meest betrouwbaar adres. — Tal van dank-schrijven uit Indië. 5637

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Amsterdam.

Vrije reis naar Parijs.

De heer H. C. van Bergen te Bilthoven ontving bericht van The American Express Cy te Amsterdam, dat hij de gelukkige winnaar was van „de vrije reis” naar de Koloniale Tentoonstelling te Parijs, in het gezelschap, dat op 20 Juli is vertrokken.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

Ir. W. Bernasco, houtvester bij den dienst v.h. Boschwezen, Diedenweg 73, Wageningen; E. Zöllner, hulpprediker Ned. Zendingsschool, Oegstgeest; H. W. J. Thiede, hulpprediker, Ned. Zendingsschool, Oegstgeest; F. W. Lumanouw, hulpprediker, Ned. Zendingsschool, Oegstgeest; B. v. de Wallen, hulpprediker, Ned. Zendingsschool, Oegstgeest; W. H. Tutuaria, hulpprediker, Ned. Zendingsschool, Oegstgeest; M. H. de Rooij, hulpprediker Ned. Zendingsschool, Oegstgeest; C. C. van Hensbergen, adm. ambt. b.h. BB., Rodenrijsheweg 23, Rotterdam.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Mevr. E. J. Noordhoorn, geb. Vaillant, werkzaam b.h. O.W.L.O., Mient C. I, Alkmaar; J. Huizinga, Haag; mevr. H. Maasdam, geb. Hulsbergen onderw. b.h. O.W.L.O., Mient C. I, Alkmaar; J. Huizinga, gouv. arts te kl. Dienst der Volksgez., Witte Singel 32, Leiden; J. E. A. V. Slors, ass.-res. B.B., Groot-hoefijzerlaan 23, Wassenaar; W. G. Pechler, opz. b.d. densit der S.S. en Tr., Barentzstraat 32, Den Haag; W. v. d. Mey, techn. ambt. te kl. P.T.T., Casuariestraat 44, Den Haag; mej. M. L. Detting-meijer, hoofdtelefoniste b.d. P.T.T., Perponcherstr. 110, Den Haag; mej. E. F. Doppert, hoofdtelefoniste te kl. P.T.T., Perponcherstr. 110, Den Haag; mej. H. A. L. Dümürzük, hoofdtel. P.T.T., Perponcherstr. 119, Den Haag; M. F. H. Steenkap, hoofd-beheerder Pandhuisd., Archimedesstr. 60, Den Haag; H. M. M. van Eldik, opz. te kl. S.S. en Tr., Edisonstraat 144, Den Haag; H. J. Schoonhoven, contr. te kl. b.d. P.T.T., Soerenscheweg 57, Apeldoorn; M. M. J. Sasabone, comm. te kl. b.d. P.T.T., Dalweg 23, Hilversum; J. Mulschlegel, hoofdopz. landsgeb., Leidsche vaart 242, Haarlem; ir. J. R. Gaade, hoofding. W. en 'sLands B.O.W., Hotel Pomona, Den Haag; C. W. A. v. Deutekom wd. hoofdbeh. Pandhuisd., Leeuwendaallaan 10, Rijswijk (Z.H.); F. K. O. de Korte, griff. te kl. landr., Madioen, Sweelinckstr. 212, Den Haag; mej. J. L. Gang, onderw. O.W.L.O., Buys Ballotstr. 35, Den Haag; ir. J. H. Hessberg, ing., te kl. W. en

'sLands B.O.W., Lübeckstr. 59, Den Haag; D. L. J. A. Peluassy comm. 'sLands kas, Soerabaja, Azaleastraat 122, Den Haag; F. L. Hinsén, hoofdopz. Boschw. v. Hoornbeekstr. 63, Den Haag; J. R. Laruasan, hoofdcomm. Alg. Kantoord., B.B., Reinkenstraat 70, Den Haag; J. E. H. Heins, te comm. A. Kantoord. B.B., Reinkenstr. 70, Den Haag; H. J. B. Scheijbeler, contr. te kl. P.T.T., de Riemerstraat 6, Den Haag; H. van Dissel, schoolh. O.W.L.O., Sneeuwklouesstraat 7, Den Haag; R. N. Stoute, hoofdcomm. P.T.T., Egelantierstr. 11, Den Haag; J. J. Westplat, vlootpandita te Soerabaja, Goudenregenstraat 12, Den Haag; A. L. Samson, ass.-res. b.h. B.B., Azaleastr. 49, Den Haag; A. Anderson, radiocomm., te kl. b.d. P.T.T., Schiebroekschel 14, Rotterdam; F. Catoire, techn. ambt. te kl. b.d. P.T.T., Hugo de Grootstr. 76, Den Haag; H. N. Visser, adj.-comm b.d. Belastingen, Galilei-straat 85, Den Haag; M. K. Perk, h. v.h. dienstv. Administratie b.d. P.T.T., Oosteinde 345, Voorburg; C. F. de Boer, ass.-res. b.h. B.B., Regentesselaan 26, na 20 Juli van Swietenstr. 153, Den Haag; D. J. L. Wijnenbergh, werktuigk. te kl. b.d. Landsautomobiëldiensten, Ant. Duyckstraat 81, Den Haag; R. G. A. Schreiner, hoofd v.h. Pandhuisd., Conradk. 12, Den Haag; mr. J. W. G. Kruseman, vice-pres. v. d. Raad v. Justitie te Soerabaja, Wagenweg 248, Haarlem; H. Altheer, politie-opz. b.d. Veldpolitie, Stephensonstraat 36, Den Haag; F. Th. Albinus, opz. te kl. S.S. en Tr., Stephensonstr. 36, Den Haag; Ch. L. W. Andréas, opz. te kl. S.S. en Tr., Adriaan Pauwstraat 9, Den Haag; J. G. Philippi, Stationscomm. te kl. S.S. en Tr., Weimarstr. 275, Den Haag; mej. C. M. Evers, onderw. b.h. O.W.L.O., van Beverningkstr. 110, Den Haag; mevr. S. E. Weijenbergh, geb. Gasper, comm. b.d. S.S. en Tr., Ant. Duyckstr. 81, Den Haag; G. de Fisser, ondercomm. v. pol., Obrechtstr. 552, Den Haag; P. E. Court, hoofdopz. der Genie, v. Speijk-straat 177, Den Haag; mej. S. P. Thenu, hoofd-onderw. b.h. O.W.L.O., Wilgstraat 68, Den Haag; W. Krayenbrink, opz. b.h. Mar. Etabl. te Soerabaja, Tasmanstr. (no. onb.), Den Haag; R. H. Pieters, gedipl. gezagh. b.h. B.B., Heerengracht 279, Amsterdam; K. R. A. K. A. L. Hanssens, electr. te kl. b.d. S.S. en Tr., Acaciastraat 108, Den Haag; mej. A. S. Wigman, mulo-onderw. Papaverhof 1, Den Haag; F. L. Hinsén, hoofdopz. b.h. Boschw., van Hoornbeekstraat 63, Den Haag.

Met Pensioen.

G. de Roo, hoofdcomm. P.T.T., Dacostastraat 35 III, Amsterdam; K. van 't Pade, arch. der Genie, Govert Flinklaan 6, Hilversum; ds. J. Mooij, pred- prt., gem. Batavia, Emmalaan 17, Apeldoorn; H. E. Boswijk, loods te kl. Loodsd., Rijksstraatweg 208, Haren bij Groningen; J. G. Duyvetter, ambt- toez. en opv. Jongel., Fl. Heermalestraat 2 bis, Utrecht; L. C. Heijnis, hoofdcontr. In- Uitv. en Acc., Ant. de Haenstraat 65, Den Haag.

Mutatiestaat van 15 tot 22 Juli '31

Nieuwe Leden:

Cantine 1/2—12c. Reg. Inf. te Groningen, Heere-
weg.
Mejuffrouw E. A. Odenthal, Den Haag, Schuyt-
straat 348.
B. G. Senstius, Den Haag, Haviklaan 21.
C. G. Aars, Officier van Gezondheid, Curaçao,
Plantersrust.
Fr. Vreugdenhil, Werf-Chef K. N. S. M. Curaçao,
Damplein 22.
H. Benit, Inspecteur-Nilmij, Oegstgeest, Wethouder
Duivenboordestraat 25.

Voorgesteld door:

den heer J. J. Mac-Kenzie te Utrecht.
den heer J. R. Slier te Den Haag.
den heer D. J. A. E. Ruempol te Den Haag.
Dr. H. Polvliet te Willemstad.
den heer Mr. E. Rijke te Leiden.

Afschrijvingen:

C. C. J. Bos, Amsterdam, Koninginneweg 1.
C. F. J. Balsem, Scheveningen, Brugsche Straat 18.

C. J. van Mansum, E. A. Bedrijfsarts te Sawah-
Loento.

R. I. P.

G. J. Somer, Oud-Hoofdambtenaar der Posterijen,
Renkum, Théophile de Bockweg 7a.

J. Herrera, Landraad te Bonaire (W.-I.)

Adresveranderingen:

L. Abas, Administrateur s.f. „Poerworedjo”, van:
Poerworedjo naar: Bloemendaal, De Genestet-
weg 4. f 5.—
H. Timmer, Administrateur onderng. „Soeka Radja”,
van: Tandjong-Balei, naar: Haarlem, Klopper-
singel 47, f 5.—
Dr. J. G. Loohuis, van: Hilversum, Waldecklaan
15, naar: Den Haag, Jozef Israëlslaan 10. f 5.—
A. C. van der Velden, Controleur B.B. m.v., Arn-
hem Burgemeester Weertstr., van: 87, naar: 106.
L. Kop, Nijmegen, van: Jozef Israëlstr. 21, naar:
Groenewoudsche Weg 218A.
W. Wesenhagen, van: Schalkhaar Diepenveen, naar:
p.a. Dr. Gunnink te Warnsveld.

A. L. Müller, Amsterdam (O.) van: Breedeweg 15,
naar: Zacharias Jansestraat 34.
L. J. Rens, Arts, Amsterdam, van: Valeriusstr. 222,
naar: Milletstraat 48.
L. Croin, Den Haag, van: Frederik Hendrikplein
26, naar: Larixlaan 26.
L. J. T. van den Heuvel, Oud-Onderhoofd 'sLands
Baggerbedrijf, van: Weltevreden, Gang Chauhan
6, naar: Den Haag, Anemoonstraat 86. f 5.—
J. I. Bril, Inspecteur P.T.T., thans te Bandoeng,
Pension „Lux Vincet”.
F. L. van Driest, thans: Assistent-Res. van Soem-
bawa te Bima.
Mr. M. J. A. Oostwoud Wydenes, Lid v. d. Raad van
Justitie te Padang, p.a. Oranjehotel.